

VADEMECUM MŚP

określenie statusu MŚP przedsiębiorstwa oraz wynikające z tego konsekwencje

**PROGRAM
REGIONALNY**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

WOJEWÓDZTWO
LUBELSKIE

LAWP
Lubelska Agencja
Wspierania Przedsiębiorczości

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Spis Treści

Wstęp	2
Wykaz skrótów.....	3
I. Podstawowe definicje.....	4
1. Przedsiębiorstwo.....	4
2. Sektor MŚP	5
3. Liczba osób zatrudnionych	7
4. Roczny obrót i całkowity bilans roczny	8
5. Okresy referencyjne.....	8
II. Problematyka dotycząca powiązań, partnerstwa oraz samodzielności podmiotów aplikujących o wsparcie.....	10
1. Przedsiębiorstwa powiązane	14
2. Przedsiębiorstwa partnerskie.....	18
3. Przedsiębiorstwa samodzielne	19
III. Konsekwencje relacji zachodzących pomiędzy wnioskodawcą a innymi przedsiębiorstwami w kontekście aplikowania o wsparcie	21
1. Określenie statusu MŚP przedsiębiorstwa samodzielnego	21
2. Określenie statusu MŚP przedsiębiorstw powiązanych	25
3. Określenie statusu MŚP przedsiębiorstw partnerskich	27
4. Określenie statusu MŚP w zbiegu relacji o charakterze powiązania i partnerstwa	29
5. Wpływ zaistnienia relacji o charakterze powiązania na określenie czasu prowadzenia działalności.....	31
6. Wpływ zaistnienia relacji o charakterze powiązania lub partnerstwa na zasady udzielania pomocy de minimis	33
IV. Przykładowe stany faktyczne i ich konsekwencje w kontekście badania relacji pomiędzy przedsiębiorstwami	34
V. Podsumowanie	38
VI. Bibliografia i orzecznictwo.....	41

Wstęp

Vademecum MŚP jest dokumentem opracowanym w celu ułatwienia wnioskodawcom prawidłowego określenia statusu MŚP przedsiębiorstwa. Wsparcie, w ramach ogłaszanych przez LAW P konkursów, kierowane jest zazwyczaj do konkretnej/konkretnych kategorii przedsiębiorstw, a zatem prawidłowe określenie statusu MŚP podmiotu aplikującego o dofinansowanie jest niezbędne dla skutecznego ubiegania się o dofinansowanie.

Wykaz skrótów

Rozporządzenie 800 - ROZPORZĄDZENIE KOMISJI (WE) NR 800/2008 z dnia 6 sierpnia 2008 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne ze wspólnym rynkiem w zastosowaniu art. 87 i 88 Traktatu (ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń blokowych) (Tekst mający znaczenie dla EOG) (Dz.U.UE L z dnia 9 sierpnia 2008 r.);

Rozporządzenie 1083 - ROZPORZĄDZENIE RADY (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1260/1999 (Dz.U.UE L z dnia 31 lipca 2006 r.);

Rozporządzenie 1998 - ROZPORZĄDZENIE KOMISJI (WE) NR 1998/2006 z dnia 15 grudnia 2006 r. w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu do pomocy de minimis (Dz.U.UE L z dnia 28 grudnia 2006 r.);

Załącznik nr 1 – Załącznik nr I do ROZPORZĄDZENIA KOMISJI (WE) NR 800/2008 z dnia 6 sierpnia 2008 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne ze wspólnym rynkiem w zastosowaniu art. 87 i 88 Traktatu (ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń blokowych) (Tekst mający znaczenie dla EOG) (Dz.U.UE L z dnia 9 sierpnia 2008 r.);

Kodeks Pracy – Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (t. j. Dz. U. za rok 1998 r., Nr 21, poz. 94 z późn. zm.)

I. Podstawowe definicje

1. Przedsiębiorstwo

Dla potrzeb postępowań konkursowych ogłaszanych przez LAW P zastosowanie znajduje definicja przedsiębiorstwa zawarta w art. 1 załącznika nr 1 do **ROZPORZĄDZENIA KOMISJI (WE) NR 800/2008¹** cyt.:

„Za przedsiębiorstwo uważa się podmiot prowadzący działalność gospodarczą bez względu na jego formę prawną. Zalicza się tu w szczególności osoby prowadzące działalność na własny rachunek oraz firmy rodzinne zajmujące się rzemiosłem lub inną działalnością, a także spółki lub konsorcja prowadzące regularną działalność gospodarczą.”

W myśl cytowanej regulacji, za przedsiębiorstwo uważa się podmiot prowadzący działalność gospodarczą bez względu na jego formę prawną. Rozporządzenie definiuje zatem przedsiębiorstwo jako twór o znaczeniu funkcjonalnym, nie zaś jako każdą formalnie odrębną jednostkę prowadzącą działalność gospodarczą. Zgodnie z powyższym dla uznania, że mamy do czynienia z przedsiębiorstwem w rozumieniu przepisów regulujących materię pomocy publicznej wystarczającym jest stwierdzenie, że określony podmiot prowadzi działalność gospodarczą, przy czym bez znaczenia pozostaje forma prawna w jakiej przedsiębiorstwo funkcjonuje na rynku. Komisja w jednej ze swych decyzji ² podkreśliła, że (teza 13) definicja przedsiębiorstwa nie wymaga, żeby beneficjent ograniczony był do posiadania jednej osobowości prawnej, ale może on także stanowić grupę przedsiębiorstw gospodarczych, na którą składa się więcej niż jedno MŚP.(44)Pojęcie to nie ogranicza się, co potwierdził Trybunał Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich, jedynie do pojedynczego podmiotu prawnego, ale może też obejmować całą grupę przedsiębiorstw.

¹ ROZPORZĄDZENIE KOMISJI (WE) NR 800/2008 z dnia 6 sierpnia 2008 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne ze wspólnym rynkiem w zastosowaniu art. 87 i 88 Traktatu (ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń blokowych) (Tekst mający znaczenie dla EOG) (Dz.U.UE L z dnia 9 sierpnia 2008 r.)

² DECYZJA KOMISJI z dnia 7 czerwca 2006 w sprawie pomocy państwa [nr C 8/2005 \(ex N 451/2004\)](#), którą Niemcy zamierzają przyznać na rzecz Nordbrandenburger UmesterungsWerke

2. Sektor MŚP

Sektor MŚP oznacza zbiorczą kategorię obejmującą mikroprzedsiębiorstwa, małe i średnie przedsiębiorstwa, stanowiące podstawową grupę podmiotów, na rzecz których udzielane jest wsparcie w ramach konkursów ogłaszanych przez LAWP.

Przynależność przedsiębiorstwa do sektora MŚP warunkowana jest brakiem przekroczenia górnych limitów w zakresie zatrudnienia oraz osiągniętych wyników finansowych określonych w art. 2 ust. 1 Załącznika nr 1 do Rozporządzenia 800. Zaliczone do sektora MŚP może zostać przedsiębiorstwo, które zatrudnia mniej niż 250 pracowników i którego roczny obrót nie przekracza 50 milionów euro a/lub całkowity bilans roczny nie przekracza 43 milionów euro.

W ramach sektora MŚP Rozporządzenie 800 wyróżnia trzy kategorie przedsiębiorstw, w zależności od wielkości zatrudnienia oraz wartości wyników finansowych prowadzonej działalności określonych „widełkowo”.

Mikroprzedsiębiorstwo definiuje się jako przedsiębiorstwo zatrudniające **mniej niż 10 pracowników** i którego **roczny obrót lub całkowity bilans roczny nie przekracza 2 milionów EUR**.

Małe przedsiębiorstwo definiuje się jako przedsiębiorstwo zatrudniające **mniej niż 50 pracowników** i którego **roczny obrót lub całkowity bilans roczny nie przekracza 10 milionów EUR**.

Średnie przedsiębiorstwo z kolei, to przedsiębiorstwo, które zatrudnia **mniej niż 250 pracowników** i którego **roczny obrót nie przekracza 50 milionów EUR a/lub całkowity bilans roczny nie przekracza 43 milionów EUR** - przy założeniu, że zatrudnienie i/lub wyniki finansowe przewyższają te przewidziane dla kategorii małego lub mikroprzedsiębiorstwa.

Rozporządzenie 800, dla stwierdzenia czy przedsiębiorstwo przynależy do sektora MŚP, a ewentualnie do której spośród trzech kategorii należy je zaliczyć, pierwszeństwo przydaje badaniu wskaźnika poziomu zatrudnienia. W razie stwierdzenia, że przedsiębiorstwo przekracza górne limity zatrudnienia warunkujące przynależność do sektora MŚP (250 i więcej zatrudnionych) nie ma już konieczności badania osiągniętych przez nie wyników finansowych. Z kolei pomiędzy poszczególnymi kategoriami

przedsiębiorstw sektora MŚP wielkość zatrudnienia traktowana jest jako przesłanka wiodąca dla określenia indywidualnego statusu.

Jeżeli zaś chodzi o przesłanki dotyczące osiąganych wyników finansowych Rozporządzenie 800 wyróżnia roczny obrót oraz całkowity bilans roczny. Dla przekroczenia maksymalnego progu przewidzianego dla sektora MŚP obie wskazane wartości przekroczyć muszą przyjęte limity (obróty powyżej 50 milionów EUR, całkowity bilans roczny powyżej 43 milionów EUR). Podobnie dla stwierdzenia, że przedsiębiorstwo kwalifikuje się do wyższej spośród trzech kategorii sektora MŚP koniecznym jest stwierdzenie, że oba przewidziane dla danej kategorii progi finansowe zostały przekroczone.

Powyższe nie oznacza, iż wnioskodawca przekraczając jeden spośród dwóch progów finansowych, przy jednoczesnym spełnieniu limitów w zakresie zatrudnienia, może samodzielnie wybrać, czy zalicza się do sektora MŚP, a ewentualnie, do której spośród trzech przewidzianych w jego ramach kategorii. Przepis wyraźnie wskazuje, że dla pozostania w sektorze MŚP czy też w niższej spośród jego kategorii decydującym jest zachowanie choćby jednego spośród wyników finansowych na poziomie poniżej przewidzianego progu, z kolei przekroczenie obu progów automatycznie skutkuje zaliczeniem do wyższej kategorii lub całkowitą utratą statusu MŚP przez przedsiębiorcę.

Dla przykładu przedsiębiorstwo zatrudniające 8 pracowników i posiadające roczny obrót niższy niż 2 mln Euro oraz całkowitą sumę bilansową na poziomie powyżej 2 mln Euro miałyby zawsze status mikroprzedsiębiorstwa. Z kolei podmiot także zatrudniający 8 pracowników, którego obrót oraz całkowita suma bilansowa przekraczają 2 mln lecz pozostają poniżej progu 10 mln Euro zakwalifikowany zostałby do kategorii małych przedsiębiorstw.

Kategorie MŚP

Kategoria przedsiębiorstwa	Liczba osób zatrudnionych (RJR)	Roczny obrót	Całkowity bilans roczny
średnie	Mniej niż 250	Nie więcej niż 50 mln euro	Nie więcej niż 43 mln euro
małe	Mniej niż 50	Nie więcej niż 10 mln euro	Nie więcej niż 10 mln euro
mikro	Mniej niż 10	Nie więcej niż 2 mln euro	Nie więcej niż 2 mln euro

Poza przekroczeniem maksymalnych progów zatrudnienia i wyników finansowych wskazanych w art. 2 ust 1 Załącznika nr 1 do Rozporządzenia 800, bezwzględną przesłankę zakwalifikowania przedsiębiorstwa jako duże stanowi, zgodnie z art. 3 ust 4 przedmiotowego aktu prawnego, kontrolowanie co najmniej 25% kapitału lub praw głosu w przedsiębiorstwie bezpośrednio lub pośrednio, wspólnie lub indywidualnie, przez co najmniej jeden organ państwowy (przy czym jako organ państwowy należy rozumieć także organ należący do jednostki samorządu terytorialnego).

3. Liczba osób zatrudnionych

Dla określenia wskaźnika poziomu zatrudnienia, w celu określenia statusu MŚP przedsiębiorstwa, należy ustalić liczbę rocznych jednostek roboczych (RJR) zdefiniowanych przez art. 5 Załącznika nr 1 do Rozporządzenia 800 jako liczba pracowników zatrudnionych na pełnych etatach w obrębie danego przedsiębiorstwa lub w jego imieniu w ciągu całego uwzględnianego roku referencyjnego, przy czym praca osób, które nie przepracowały pełnego roku, które pracowały w niepełnym wymiarze godzin bez względu na długość okresu zatrudnienia, lub pracowników sezonowych jest obliczana jako część ułamkowa RJR.

W skład personelu wchodzi:

- a) pracownicy;
- b) osoby pracujące dla przedsiębiorstwa, podlegające mu i uważane za pracowników na mocy prawa krajowego;
- c) właściciele-kierownicy;
- d) partnerzy prowadzący regularną działalność w przedsiębiorstwie i czerpiący z niego korzyści finansowe.

Należy pamiętać, że na potrzeby określenia statusu MŚP przedsiębiorstwa, do wskaźnika poziomu zatrudnienia **nie należy wliczać praktykantów lub studentów** odbywających szkolenie zawodowe na podstawie umowy o praktyce lub szkoleniu zawodowym **oraz osób przebywających na urlopie macierzyńskim lub wychowawczym**. Art. 5 Załącznika nr 1 do Rozporządzenia 800 wskazuje, iż za RJR powinno się przyjmować każdą osobę faktycznie wykonującą pracę na rzecz przedsiębiorstwa, nie zaś wyłącznie osoby pozostające z nim w stosunku pracy w rozumieniu prawa polskiego. Zatem, w odniesieniu do umów cywilnoprawnych zawieranych przez przedsiębiorstwo z osobami

wykonywanymi w swoim imieniu działalność gospodarczą (pozostającymi w tzw. samo zatrudnieniu) stwierdzić należy, iż podobnie jak w przypadku definicji przedsiębiorstwa za decydujący należy uznać aspekt funkcjonalny. W przypadku, gdy praca wykonywana jest według zasad tworzących stosunek pracy, uważa się, iż osoba zatrudniona jest pracownikiem w rozumieniu przepisów prawa krajowego. W zaistniałej sytuacji osoby zatrudnione na ww. warunkach należy uwzględniać jako RJR, przy czym bez znaczenia pozostaje nazwa umowy, w oparciu o którą wykonywane są czynności na rzecz przedsiębiorstwa (np. „umowa o dzieło”, „umowa zlecenia”, umowa z agencją pośrednictwa pracy). Koniecznym jest więc każdorazowe przeanalizowanie faktycznej treści stosunku łączącego strony.

4. Roczny obrót i całkowity bilans roczny

W celu obliczenia rocznego obrotu należy wziąć pod uwagę przychód, jaki przedsiębiorstwo uzyskało ze sprzedaży produktów i świadczenia usług w ciągu danego roku, bez uwzględnienia podatków od wartości dodanej (VAT) oraz innych podatków pośrednich (w treści formularza – Oświadczenie MŚP – przychody netto).

W celu obliczenia całkowitego bilansu rocznego należy wziąć pod uwagę wartość aktywów przedsiębiorstwa (w treści formularza – Oświadczenie MŚP – suma aktywów bilansu).

5. Okresy referencyjne

Dane stosowane do określania liczby RJR i wyników finansowych to dane odnoszące się do ostatniego zamkniętego okresu obrachunkowego i obliczane w skali rocznej. Uwzględnia się je począwszy od dnia zamknięcia ksiąg rachunkowych.

Jeżeli w dniu zamknięcia ksiąg rachunkowych dane przedsiębiorstwo stwierdza, że w skali rocznej przekroczyło pułapy zatrudnienia lub pułapy finansowe określone w art. 2 załącznika nr 1 do Rozporządzenia 800, lub spadło poniżej tych pułapów, uzyskanie lub utrata statusu średniego, małego lub mikroprzedsiębiorstwa następuje tylko wówczas, gdy zjawisko to powtórzy się w ciągu dwóch kolejnych okresów obrachunkowych. Podkreślenia wymaga, iż badanie dotyczy wyłącznie dwóch, poprzedzających rok bazowy, lat obrachunkowych. W przypadku nowo utworzonych przedsiębiorstw, których księgi rachunkowe

nie zostały jeszcze zamknięte, odpowiednie dane pochodzą z oceny dokonanej w dobrej wierze w trakcie roku obrachunkowego.

Przepisy Załącznika nr 1 do Rozporządzenia 800 nie precyzują w sposób jednoznaczny, co należy rozumieć przez ostatni zatwierdzony okres obrachunkowy. W zaistniałej sytuacji zasadne jest **odniesienie się do ostatniego zatwierdzonego okresu obrachunkowego jako okresu zakończonego, zamkniętego bez względu na termin zatwierdzenia ksiąg rachunkowych**. Przykładowo dla przedsiębiorstwa posiadającego okres obrachunkowy zgodny z rokiem kalendarzowym (od dnia 1 stycznia do 31 grudnia) w styczniu 2012 roku ostatnim okresem obrachunkowym jest rok 2011 – warunek zatwierdzenia ksiąg rachunkowych nie ma wpływu na zmianę statusu przedsiębiorstwa.

W odniesieniu do przedsiębiorstw nowopowstałych, które nie mają jeszcze zamkniętego pierwszego okresu obrachunkowego, dane służące do określenia statusu MŚP powinny pochodzić z oceny dokonanej w dobrej wierze w trakcie roku obrachunkowego. **Określenie statusu przedsiębiorstwa nowopowstałego powinno opierać się na danych aktualnych na dzień ubiegania się o wsparcie i odzwierciedlać prognozy dla całego bieżącego okresu obrachunkowego**. Wszelkie przyjęte przez wnioskodawcę wartości powinny znajdować oparcie w dokumentacji przedsiębiorstwa, a zakładane prognozy dotyczące poziomu zatrudnienia oraz wyników finansowych należy stosownie umotywić. Zgodnie z powyższym sama deklaracja przedsiębiorstwa nowopowstałego, że jest małym przedsiębiorstwem (np. zamierza dopiero zatrudnić ponad 10 osób w skali średniorocznej) nie może być podstawą zakwalifikowania wnioskodawcy do udziału w konkursie dla małych przedsiębiorstw.

II. Problematyka dotycząca powiązań, partnerstwa oraz samodzielności podmiotów aplikujących o wsparcie

Kwestią fundamentalną dla prawidłowego określenia statusu MŚP jest ustalenie, czy Wnioskodawca funkcjonuje na rynku jako podmiot samodzielny, czy też w powiązaniu lub partnerstwie z innym przedsiębiorstwem. Jak już wspomniano w rozdziale poprzednim, zagadnienia te uregulowane zostały w Rozporządzeniu 800. Przedmiotowa regulacja obejmuje swoim zakresem ogólny opis relacji zachodzących pomiędzy jednostkami gospodarczymi, które w myśl zasad udzielania pomocy publicznej, powinny być traktowane jako partnerstwo, bądź powiązanie. W szczególności traktuje o tym, przytoczony w całości poniżej, art. 3 Załącznika nr 1 do Rozporządzenia 800 cyt.:

Artykuł 3

Rodzaje przedsiębiorstw brane pod uwagę przy obliczaniu pułapu zatrudnienia i pułapu finansowego

1. "Przedsiębiorstwo samodzielne" oznacza każde przedsiębiorstwo, które nie jest zakwalifikowane jako przedsiębiorstwo partnerskie w rozumieniu ust. 2 ani jako przedsiębiorstwo powiązane w rozumieniu ust. 3.

2. "Przedsiębiorstwa partnerskie" oznaczają wszystkie przedsiębiorstwa, które nie zostały zakwalifikowane jako przedsiębiorstwa powiązane w rozumieniu ust. 3 i między którymi istnieją następujące związki: przedsiębiorstwo działające na rynku wyższego szczebla (typu upstream) posiada, samodzielnie lub wspólnie z co najmniej jednym przedsiębiorstwem powiązaniem w rozumieniu ust. 3, 25 % lub więcej kapitału lub praw głosu innego przedsiębiorstwa działającego na rynku niższego szczebla (typu downstream).

Przedsiębiorstwo można jednak zakwalifikować jako samodzielne i w związku z tym niemające żadnych przedsiębiorstw partnerskich, nawet jeśli niżej wymienieni inwestorzy osiągnęli lub przekroczyli pułap 25 %, pod warunkiem że nie są oni powiązani, w rozumieniu ust. 3, indywidualnie ani wspólnie, z danym przedsiębiorstwem:

a) publiczne korporacje inwestycyjne, spółki kapitałowe podwyższonego ryzyka, osoby fizyczne lub grupy osób prowadzące regularną działalność inwestycyjną podwyższonego ryzyka, które inwestują w firmy nienotowane na giełdzie (tzw. "anioły biznesu"), pod warunkiem że całkowita kwota inwestycji tych inwestorów w jedno przedsiębiorstwo nie przekroczy 1.250.000 EUR;

- b) uczelnie wyższe lub ośrodki badawcze nienastawione na zysk;
- c) inwestorzy instytucjonalni, w tym regionalne fundusze rozwoju;
- d) niezależne władze lokalne jednostki administracyjnej z rocznym budżetem poniżej 10 milionów EUR oraz liczbą mieszkańców poniżej 5.000.

3. Przedsiębiorstwa powiązane oznaczają przedsiębiorstwa, które pozostają w jednym z poniższych związków:

- a) przedsiębiorstwo ma większość praw głosu w innym przedsiębiorstwie w roli udziałowca/akcjonariusza lub członka;
- b) przedsiębiorstwo ma prawo wyznaczyć lub odwołać większość członków organu administracyjnego, zarządzającego lub nadzorczego innego przedsiębiorstwa;
- c) przedsiębiorstwo ma prawo wywierać dominujący wpływ na inne przedsiębiorstwo zgodnie z umową zawartą z tym przedsiębiorstwem lub postanowieniami w jego statucie lub umowie spółki;
- d) przedsiębiorstwo będące udziałowcem/akcjonariuszem lub członkiem innego przedsiębiorstwa kontroluje samodzielnie, zgodnie z umową z innymi udziałowcami/akcjonariuszami lub członkami tego przedsiębiorstwa, większość praw głosu udziałowców/akcjonariuszy lub członków w tym przedsiębiorstwie.

Zakłada się, że wpływ dominujący nie istnieje, jeżeli inwestorzy wymienieni w ust. 2 akapit drugi nie angażują się bezpośrednio lub pośrednio w zarządzanie danym przedsiębiorstwem, bez uszczerbku dla ich praw jako udziałowców/akcjonariuszy.

Przedsiębiorstwa, które pozostają w jednym ze związków opisanych w akapicie pierwszym z co najmniej jednym przedsiębiorstwem, lub inwestorów, o których mowa w ust. 2, również traktuje się jako powiązanych.

Przedsiębiorstwa pozostające w jednym z takich związków z osobą fizyczną lub grupą osób fizycznych działających wspólnie również traktuje się jak przedsiębiorstwa powiązane, jeżeli prowadzą swoją działalność lub część działalności na tym samym właściwym rynku lub rynkach pokrewnych.

Za "rynek pokrewny" uważa się rynek dla danego produktu lub usługi znajdujący się bezpośrednio na wyższym lub niższym szczeblu rynku w stosunku do właściwego rynku.

4. Poza przypadkami określonymi w ust. 2 akapit drugi przedsiębiorstwa nie można uznać za małe lub średnie przedsiębiorstwo, jeżeli 25 % lub więcej kapitału lub praw głosu kontroluje bezpośrednio lub pośrednio, wspólnie lub indywidualnie, co najmniej jeden organ państwowy.

5. Przedsiębiorstwa mogą złożyć oświadczenie o swoim statusie prawnym przedsiębiorstwa samodzielnego, przedsiębiorstwa partnerskiego lub przedsiębiorstwa powiązanego, załączając dane dotyczące pułapów określonych w art. 2. Oświadczenie można złożyć nawet wtedy, gdy kapitał

jest rozdrobniony w stopniu uniemożliwiającym określenie właściciela, w którym to przypadku przedsiębiorstwo w dobrej wierze oświadcza, że w sposób prawnie uzasadniony może przyjąć, iż 25 % lub więcej jego kapitału nie jest w posiadaniu innego przedsiębiorstwa ani we wspólnym posiadaniu większej liczby powiązanych przedsiębiorstw. Oświadczenia takie nie wykluczają kontroli i postępowań wyjaśniających przewidzianych w przepisach krajowych lub wspólnotowych.

Przytoczony przepis stworzony został na potrzeby systemów prawnych wszystkich państw członkowskich Unii Europejskiej, a więc jego zapisy powinny zostać poddane analizie przede wszystkim pod kątem celowości udzielania pomocy publicznej i jej wpływu na zasady konkurencji. Podstawową funkcją przytoczonej normy jest bowiem zapewnienie, aby wsparcie przekazywane było do podmiotów, borykających się z problemami charakterystycznymi dla sektora MŚP (dostęp do kapitału, informacji o potencjalnych rynkach oraz nowych technologiach – teza 54 preambuły Rozporządzenia 800) dla osiągnięcia celów danego Działania. Przedsiębiorstwa, które dzięki powiązaniom faktycznym lub prawnym z innymi podmiotami nie doświadczają tych problemów, nie są – co do zasady – uprawnione do korzystania z ułatwień, przysługujących MŚP.

Niepożądaną jest sytuacja, w której pomoc publiczna skierowana do MŚP faktycznie pożytkowana jest przez przedsiębiorstwa o rozmiarach/potencjale przewyższającym progi przyjęte przez art. 2 Załącznika nr 1 do Rozporządzenia 800³. W związku z powyższym zaakcentować należy, że ustanowione przez Rozporządzenie 800 definicje MŚP nie mogą być „obchodzone” z przyczyn formalnych⁴. Za niewłaściwe uznać należy zatem, w świetle powyższej argumentacji, działania nakierowane na tworzenie nowych podmiotów gospodarczych, wpisujących się pozornie w podmiotowe kryteria formalne przewidziane dla poszczególnych konkursów (należy ograniczać liczbę wniosków składaną przez właścicieli niedawno zamkniętych przedsiębiorstw – teza 43 preambuły Rozporządzenia 800).

Tworzenie nowych przedsiębiorstw tylko w celu uzyskania pomocy publicznej, może doprowadzić do odmowy udzielenia wsparcia ze względu

³ Zwrócił na to uwagę Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 20 lipca 2011 r. ([sygn. akt II GSK 1380/11](#)), wskazując: „w ramach konkursu skierowanego do mikroprzedsiębiorstw, dofinansowanie podmiotu niebędącego takim przedsiębiorstwem byłoby zaprzeczeniem istoty takiego konkursu, a zarazem nierównym traktowaniem wnioskodawców.”

⁴ [Tak Sąd Pierwszej Instancji \(czwarta izba w składzie powiększonym\) w wyroku z dnia 14 października 2004 r., sprawa T-137/02 Pollmeier Malchow GmbH & Co. KG, przeciwko Komisji Wspólnot Europejskich, teza 61.](#)

na zasady prawa unijnego, do których odwołuje się art. 60 lit. a) Rozporządzenia Rady (WE) Nr 1083/2006.

W wyroku Sądu Pierwszej Instancji (czwarta izba w składzie powiększonym) w sprawie [T-137/02](#) Pollmeier Malchow GmbH & Co. KG przeciwko Komisji Wspólnot Europejskich, teza 61, wskazano:

„(...) Jednocześnie wynika stąd, iż w celu objęcia pomocą jedynie przedsiębiorstw stanowiących w rzeczywistości MŚP należy dążyć do wyeliminowania bytów prawnych, w ramach których MŚP tworzą grupy gospodarcze, których potencjał gospodarczy przewyższa rzeczywisty potencjał MŚP, oraz należy zapewnić, by definicja MŚP nie była obchodzona z powodów czysto formalnych.”

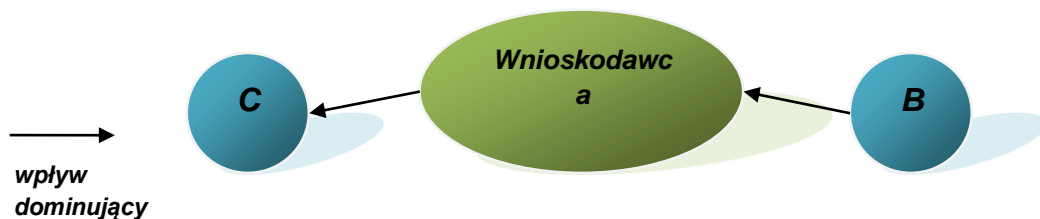
Analogicznie, w wyroku Trybunału (druga izba) z dnia 16 grudnia 2010 r. w sprawie [C-480/09 P](#) AceaElectrabel Produzione SpA przeciwko Komisji Europejskiej (teza 50) wyrażono następujący pogląd: *„W przeciwnym razie bowiem sam podział przedsiębiorstwa na dwa odrębne podmioty, z których pierwszy prowadziłby bezpośrednio wcześniejszą działalność gospodarczą, a drugi kontrolowałby ten pierwszy poprzez wywieranie wpływu na zarządzanie nim, wystarczyłby, aby pozbawić skuteczności zasady prawa Unii dotyczące pomocy państwa. Umożliwiłby on drugiemu podmiotowi korzystanie z subwencji lub innych ulg przyznanych przez państwo lub za pomocą zasobów państwowych i spożytkowanie w całości lub w części z korzyścią dla tego pierwszego, również w interesie całości gospodarczej, którą tworzą te dwa podmioty (ww. wyrok w sprawie Cassa di Risparmio di Firenze i in., lit. 114).”*

Także teza 43 preambuły Rozporządzenia 800 wskazuje, że państwa członkowskie winny zapobiegać ryzyku udzielania pomocy publicznej na rzecz nowych przedsiębiorstw, utworzonych w celu uzyskania wsparcia ze środków publicznych w miejsce uprzednio działających: *„Przyznawanie pomocy wyłącznie nowym małym przedsiębiorstwom lub nowym przedsiębiorstwom założonym przez kobiety może spowodować, że istniejące małe przedsiębiorstwa zdecydują się zamknąć dotychczasową działalność i otworzyć ją ponownie, aby otrzymać taką pomoc. Państwa członkowskie powinny być świadome tego ryzyka i powinny opracowywać programy pomocy w taki sposób, aby uniknąć tego problemu, np. ograniczając liczbę wniosków o pomoc składanych przez właścicieli niedawno zamkniętych przedsiębiorstw”*

1. Przedsiębiorstwa powiązane

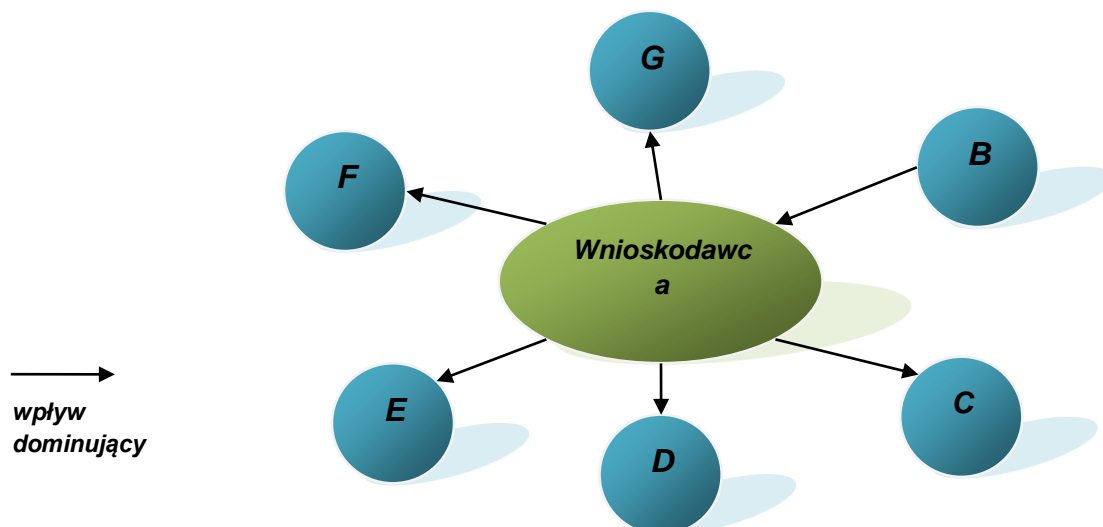
W pierwszej kolejności, wbrew systematyce art. 3 Załącznika nr 1 do Rozporządzenia 800, poruszyć należy problematykę dotyczącą przedsiębiorstw powiązanych, bowiem definicje przedsiębiorstw partnerskich i samodzielnych odwołują się właśnie do pojęcia powiązania.

Rozporządzenie 800 wskazuje, że za powiązane mogą być uważane przedsiębiorstwa pozostające w czterech podstawowych formach zależności wskazanych w art. 3 ust. 3 lit. a, b, c, d Załącznika nr 1. Wszystkie wskazane w tym wyczerpującym wyliczeniu relacje opierają się na jednym zasadniczym założeniu – za podmioty powiązane należy uznać takie, z których jeden może wywierać na drugi dominujący wpływ. Nie jest przy tym istotnym, czy jednostką dominującą jest podmiot będący wnioskodawcą czy też inny przedsiębiorca, a zatem zależności te rozpatrywać należy niejako obustronnie. Powiązany jest bowiem nie tylko wnioskodawca, który posiada dominujący wpływ na inne przedsiębiorstwo, lecz także taki, na którego dominujący wpływ wywiera inny podmiot gospodarczy.

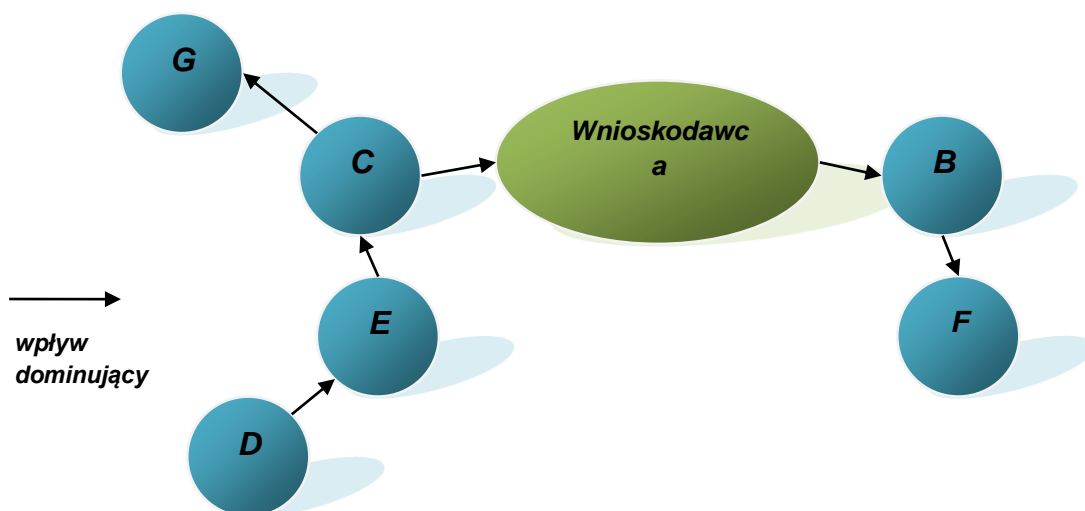
Rys. 1. Bezpośrednie powiązania wnioskodawcy z innymi przedsiębiorstwami poprzez dominujący wpływ wnioskodawcy A na przedsiębiorstwo C oraz przedsiębiorstwa B na wnioskodawcę A.

Rozporządzenie 800 nie ogranicza zakresu badania powiązań jedynie do dwóch podmiotów, a zatem stwierdzić należy, iż wnioskodawca może być potencjalnie powiązany z nieograniczoną liczbą innych przedsiębiorstw.

Rys. 2. Bezpośrednie powiązania wnioskodawcy z innymi przedsiębiorstwami.

Podobnie analiza powiązań nie ogranicza się do tylko jednego poziomu zależności, lecz bierze pod uwagę także powiązania dalszego stopnia - poprzez kolejne podmioty. Ten sposób badania podyktowany jest w szczególności treścią art. 3 ust. 3 akapit 3 Załącznika nr 1.

Rys. 3. Bezpośrednie oraz pośrednie powiązania wnioskodawcy z innymi przedsiębiorstwami.

Przesłanki wymienione w art. 3 ust. 3 lit. a, b, c, d Załącznika nr 1 rozpatrywać należy nie tylko dosłownie, jako posiadanie odpowiedniej ilości akcji czy udziałów w kapitale spółki przez inną spółkę, lecz przede wszystkim jako **zaistnienie obiektywnych okoliczności pozwalających na kontrolowanie jednego podmiotu gospodarczego przez inny**. Opisywana regulacja wskazuje, że przy zaistnieniu powiązań o charakterze kapitałowym (lit. a-d), przekraczających przewidziane przez przepis

progi, nie jest istotnym badanie, na jakich rynkach funkcjonują poszczególne z powiązanych podmiotów, a przesłanką wystarczającą do stwierdzenia powiązania jest tu sama możliwość kontrolowania innego podmiotu gospodarczego. Wskazać przy tym należy, iż Rozporządzenie 800 wyraźnie wskazuje, formułując definicję przedsiębiorstwa w art. 1 Załącznika nr 1, że **forma prawna prowadzonej działalności gospodarczej pozostaje całkowicie bez znaczenia w kontekście badania relacji zachodzących pomiędzy przedsiębiorstwami.**

Wskazać należy, iż nawet w przypadku zaistnienia zależności kapitałowych mogących świadczyć o posiadaniu przez:

- a) publiczne korporacje inwestycyjne, spółki kapitałowe podwyższonego ryzyka, osoby fizyczne lub grupy osób prowadzące regularną działalność inwestycyjną podwyższonego ryzyka, które inwestują w firmy nienotowane na giełdzie (tzw. "anioły biznesu"), pod warunkiem że całkowita kwota inwestycji tych inwestorów w jedno przedsiębiorstwo nie przekroczy 1.250.000 EUR;
- b) uczelnie wyższe lub ośrodki badawcze nienastawione na zysk;
- c) inwestorzy instytucjonalni, w tym regionalne fundusze rozwoju;
- d) niezależne władze lokalne jednostki administracyjnej z rocznym budżetem poniżej 10 milionów EUR oraz liczbą mieszkańców poniżej 5.000,

nie zachodzi wpływ dominujący (skutkujący stwierdzeniem powiązania) jeżeli inwestorzy nie angażują się bezpośrednio lub pośrednio w zarządzanie przedsiębiorstwem, bez uszczerbku dla ich praw jako udziałowców/akcjonariuszy.

Kolejnym istotnym aspektem w zakresie powiązań są **relacje zachodzące pomiędzy przedsiębiorstwami za pośrednictwem kontrolujących je osób fizycznych** (nie chodzi tu o osoby fizyczne prowadzące indywidualną działalność gospodarczą na podstawie wpisu do Ewidencji Działalności Gospodarczej, gdyż takie traktowane są jako przedsiębiorstwa na gruncie art. 1 Załącznika nr 1). Zgodnie z treścią art. 3 ust. 3 akapit 4 Załącznika nr 1 powiązanie należy stwierdzić także, jeżeli zachodzi ono poprzez osobę fizyczną, przy czym konieczne jest ustalenie, że rozpatrywane podmioty prowadzą działalność na tym samym rynku lub rynkach pokrewnych.

Osoby fizyczne oznaczają w tym przypadku wspólników, udziałowców, akcjonariuszy, członków zarządu, prokurentów i wszelkie inne osoby fizyczne mające faktyczny wpływ na zarządzanie przedsiębiorstwem. Przykładowo fakt występowania, tożsamy pod względem osobowym, struktur zarządu w dwóch spółkach z o.o. stanowiłby przesłankę do stwierdzenia powiązania

pomiędzy nimi. Podobnie należałoby uznać w przypadku, w którym jedna osoba fizyczna posiadałaby uprawnienia umożliwiające kontrolowanie dwóch formalnie odrębnych podmiotów⁵. Jednakże powiązanie nie musi koniecznie zachodzić przez – literalnie – te same osoby fizyczne, ale może się także opierać na związkach o charakterze rodzinnym czy biznesowym.

O ile pojęcie tożsamego rynku właściwego wydaje się jasne, o tyle wyjaśnienia wymaga zakres pojęciowy wyrażenia „rynkı pokrewne”⁶. Rozporządzenie 800 za rynek pokrewny uznaje rynek danego produktu lub usługi znajdujący się bezpośrednio na niższym lub wyższym szczeblu w stosunku do właściwego rynku. Powyższe oznacza zależność w rodzaju: wytwórca materiału służącego do produkcji artykułu – producent artykułu – dystrybutor artykułu, przy czym **wytwórca oraz dystrybutor działają na rynkach pokrewnych względem producenta, zaś producent na rynku pokrewnym względem wytwórcy oraz dystrybutora**.

Rys. 4. Przedsiębiorstwa funkcjonujące na rynkach względem siebie pokrewnych (kierunek strzałki oznacza stosunek pokrewieństwa rynku jednego podmiotu względem rynku drugiego).

Ponadto elementem fundamentalnym dla stwierdzenia powiązań pomiędzy przedsiębiorstwami jest istnienie okoliczności faktycznych wskazujących na współdziałanie. O powyższym świadczą mogą w szczególności:

- wzajemne korzystanie ze swoich zasobów (finansowych, majątkowych) przez podmioty powiązane;
- posługiwanie się tożsamymi oznaczeniami indywidualizującymi podmiot w obrocie;
- funkcjonowanie pod tym samym adresem siedziby lub pod adresami nieruchomości powiązanych ze sobą w dowolny sposób funkcjonalny;

⁵ Na aspekt ten zwrócił uwagę Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 22 czerwca 2010 r., [sygn. akt II GSK 624/10](#).

⁶ W świetle tezy 46 Decyzji Komisji Europejskiej z dnia 7 czerwca 2006 r. w sprawie pomocy państwa nr C 8/2005 (ex N 451/2004), którą Niemcy zamierzają przyznać na rzecz Nordbrandenburger UmesterungsWerke, opublikowanej w [Dz.Urz. UE L 353/60 z 13.12.2006](#), rynek pokrewny to rynek zbytu produktu lub usługi, który pozostaje w bezpośrednim sąsiedztwie danego rynku.

- tożsamość (choćby częściowa) kadry pracowniczej;
- wspólna strategia rozwoju;
- tożsamość (choćby częściowa) kanałów dystrybucji;
- wspólna strategia marketingowa;
- wspólne występowanie w postępowaniach o udzielenie zamówienia;
- zawarte umowy o współpracy.

Przedstawione powyżej wyliczenie ma charakter przykładowy i nie stanowi katalogu zamkniętego przesłanek, które mogą stać u podstaw stwierdzenia powiązania, lecz ma na celu ukazanie szerokości spektrum badania zależności zachodzących pomiędzy przedsiębiorstwami. Badanie relacji w odniesieniu do konkretnego podmiotu aplikującego o dofinansowanie każdorazowo będzie dotyczyło całego szeregu okoliczności analizowanych pod kątem faktycznego ich wpływu na pozycję rynkową wnioskodawcy.

Stwierdzenie, że pomiędzy przedsiębiorstwami zachodzą opisywane związki o charakterze faktycznym może skutkować zaistnieniem pomiędzy nimi powiązania nawet w braku przekroczenia progów przewidzianych w art. 3 ust. 3 lit. a, b, c, d Załącznika nr 1, czy też zaistnienia bezpośrednich relacji poprzez osoby fizyczne. Przesłanką dla stwierdzenia powiązania będzie w tym przypadku faktyczne funkcjonowanie na rynku jako jedna jednostka gospodarcza, złożona z podmiotów formalnie od siebie odrębnych.⁷

2. Przedsiębiorstwa partnerskie

Jako przedsiębiorstwa pozostające ze sobą w stosunku partnerstwa zakwalifikować należy takie, które po pierwsze nie zostały uznane za powiązane, a po drugie pomiędzy którymi zachodzą relacje funkcjonalne, w postaci działania na rynku wyższego szczebla (typu upstream) oraz na rynku niższego szczebla (typu downstream) względem siebie oraz kapitałowe, w postaci posiadania przez jeden podmiot 25 lub więcej procent udziału w kapitale lub prawach głosu drugiego podmiotu.

W zakresie posiadania udziałów w kapitale lub prawach głosu wskazać należy, iż bezwzględnie musi być to udział nie umożliwiający sprawowania całkowitej kontroli nad jednym przedsiębiorstwem przez drugie, **nie może zatem zaistnieć stosunek dominacji.**

Nie ma znaczenia okoliczność czy to wnioskodawca posiada udziały w innym przedsiębiorstwie czy też to inne przedsiębiorstwo posiada udziały w przedsiębiorstwie wnioskodawcy, nieistotnym, dla stwierdzenia relacji o

⁷ Por. teza 45 i 46 Decyzji Komisji Europejskiej z dnia 7 czerwca 2006 r. w sprawie pomocy państwa nr [C 8/2005 \(ex N 451/2004\)](#), którą Niemcy zamierzają przyznać na rzecz Nordbrandenburger UmesterungsWerke

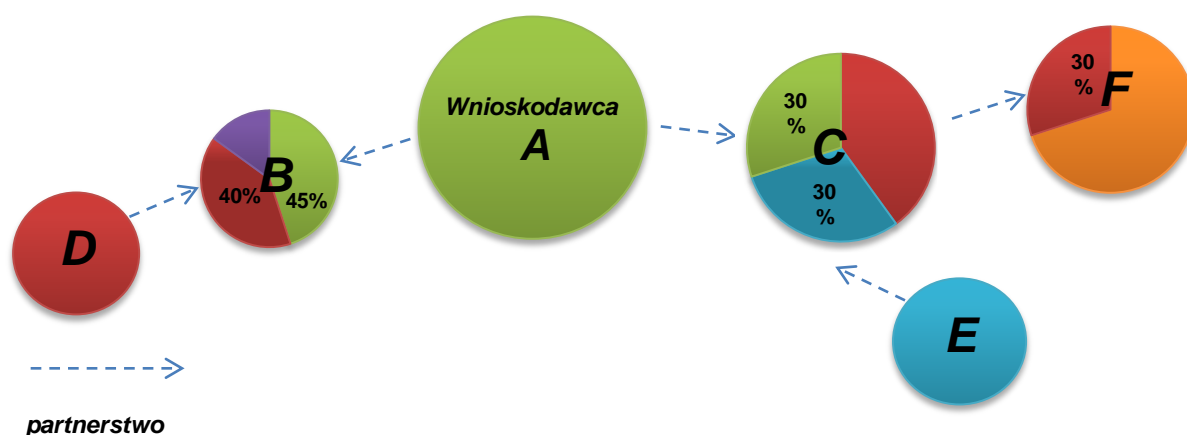

charakterze partnerskim, pozostaje zatem „kierunek” zachodzącego partnerstwa.

Rys. 5. Partnerstwo wnioskodawcy (A) z przedsiębiorstwami B i C (kierunek strzałki oznacza posiadanie udziałów/praw głosu przez jedno przedsiębiorstwo w drugim, wartości procentowe oznaczają poziom udziałów/praw głosu).

Rozporządzenie 800 nie wyklucza także sytuacji, w której zachodzą pośrednie relacje pomiędzy przedsiębiorstwami skutkujące koniecznością uwzględnienia danych przedsiębiorstwa „pośrednio partnerskiego” względem wnioskodawcy dla określenia statusu przedsiębiorstwa aplikującego o dofinansowanie.

Rys. 6. Partnerstwo wnioskodawcy A z innymi przedsiębiorstwami (kierunek strzałki oznacza posiadanie udziałów/praw głosu przez jedno przedsiębiorstwo w drugim, wartości procentowe oznaczają poziom udziałów/praw głosu) oraz, mające wpływ na określenie danych wnioskodawcy A, dalsze partnerstwa przedsiębiorstw B i C z kolejnymi podmiotami.

3. Przedsiębiorstwa samodzielne

Definicja przedsiębiorstwa samodzielnego sformułowana została w art. 3 ust. 1 Załącznika nr 1 w sposób negatywny. [Przedsiębiorstwo](#)

PROGRAM REGIONALNY
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

WOJEWÓDZTWO LUBELSKIE

LAWP
Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO

samodzielne bowiem jest to takie, które nie może być zakwalifikowane jako partnerskie lub powiązane.

W niniejszym Vademecum celowo przyjęto taką konstrukcję redakcyjną, która niejako zmusza do szczegółowej analizy potencjalnych przesłanek skutkujących stwierdzeniem partnerstwa lub powiązania przed uznaniem przedsiębiorstwa wnioskodawcy za podmiot samodzielny.

III. Konsekwencje relacji zachodzących pomiędzy wnioskodawcą a innymi przedsiębiorstwami w kontekście aplikowania o wsparcie

Ustalenie, czy wnioskodawca pozostaje w stosunku powiązania, partnerstwa, czy też uznać go należy za samodzielny podmiot gospodarczy ma elementarne znaczenie dla prawidłowego określenia statusu MŚP bowiem, zgodnie z art. 6 ust. 2 Załącznika nr 1, dane przedsiębiorstwa wnioskodawcy uzupełnia się danymi przedsiębiorstw partnerskich (w odpowiednich proporcjach) oraz powiązanych.

1. Określenie statusu MŚP przedsiębiorstwa samodzielnego

W przypadku, **gdy wnioskodawca jest podmiotem samodzielnym określenie jego statusu MŚP odbywa się wyłącznie przy użyciu danych przedsiębiorstwa wnioskodawcy.**

- a) gdy przedsiębiorstwo jest podmiotem nowopowstałym, który nie dokonał jeszcze zamknięcia ksiąg rachunkowych za pierwszy rok obrotowy działalności, wskazać należy dane szacunkowe określone dla całego roku obrachunkowego na podstawie dotychczasowych wartości zatrudnienia oraz wyników finansowych z uwzględnieniem prognoz na dalszą część roku;
- b) gdy przedsiębiorstwo, w ramach swojej dotychczasowej działalności, dokonało zamknięcia ksiąg rachunkowych za tylko 1 rok, do ustalenia statusu MŚP konieczne będą dane za ten zamknięty rok obrachunkowy;
- c) gdy przedsiębiorstwo, w ramach swojej dotychczasowej działalności, dokonało zamknięcia ksiąg rachunkowych za 2 kolejne lata, do ustalenia statusu MŚP konieczne będą dane za dwa ostatnie zamknięte okresy obrachunkowe;
- d) gdy przedsiębiorstwo, w ramach swojej dotychczasowej działalności, dokonało zamknięcia ksiąg rachunkowych za 3 kolejne lata, do ustalenia statusu MŚP konieczne będą dane za trzy ostatnie zamknięte okresy obrachunkowe;

Podkreślenia wymaga, że [danymi szacunkowymi \(o których mowa w lit. a powyżej\) posługiwać się należy wyłącznie, jeżeli przedsiębiorstwo wnioskodawcy nie dokonało jeszcze zamknięcia żadnego okresu obrachunkowego](#), w przeciwnym razie stosuje się tylko

wartości wynikające z ksiąg rachunkowych prowadzonych za zamknięte okresy obrachunkowe.

Metodologia określenia danych niezbędnych dla zweryfikowania statusu MŚP przedsiębiorstwa samodzielnego jest zatem stosunkowo przejrzysta. W przypadku, gdy dokonano już zamknięcia ksiąg rachunkowych za co najmniej jeden okres należy określić na ich podstawie dane dotyczące wartości zatrudnienia oraz wyników finansowych, a następnie przenieść je do treści Oświadczenia MŚP i dokonać ustalenia statusu.

Jedynie w przypadku, w którym przedsiębiorstwo samodzielne nie dokonało jeszcze, nawet jednokrotnie, zamknięcia ksiąg rachunkowych ustalenie wymaganych danych oprzeć się powinno na wartościach osiągniętych na przestrzeni dotychczasowej działalności. Wartości zatrudnienia oraz wyników finansowych należy wówczas określić progностycznie, „w dobrej wierze”, na planowany dzień zamknięcia ksiąg rachunkowych za pierwszy okres obrachunkowy. W szczególności należy wziąć w tym przypadku pod uwagę charakter prowadzonej działalności gospodarczej i jego wpływ na osiągane w poszczególnych częściach roku obrachunkowego wyniki finansowe oraz prognozowane potrzeby kadrowe przedsiębiorstwa. Dla wszelkich wartości określanych na podstawie przyjętych przez wnioskodawcę założeń, które nie znajdują bezpośredniej podstawy w księgach rachunkowych, wskazać należy stosowne uzasadnienie.

W celu zobrazowania powyższych zasad ustalania danych niezbędnych dla określenia statusu MŚP przedsiębiorstwa samodzielnego poniżej przedstawiamy przykłady prawidłowego wypełnienia odpowiednich rubryk formularza „Oświadczenie MŚP”.

Przykład ad a)

Dane stosowane do określenia kategorii MSP	<i>w ostatnim okresie obrachunkowym</i> rok X	<i>w poprzednim okresie obrachunkowym</i> rok X-1	<i>w okresie obrachunkowym za drugi rok wstecz od ostatniego okresu obrachunkowego</i> rok X-2
Wielkość zatrudnienia	3	<i>nie dotyczy</i>	<i>nie dotyczy</i>
Przychody netto ze sprzedaży towarów, wyrobów, usług i operacji finansowych <i>(w tys. EUR na koniec roku obrachunkowego według średniego kursu NBP na dzień sporządzania sprawozdania)</i>	125,00	<i>nie dotyczy</i>	<i>nie dotyczy</i>

Suma aktywów bilansu <i>(w tys. EUR na koniec roku obrachunkowego według średniego kursu NBP na dzień sporządzania sprawozdania)</i>	100,00	nie dotyczy	nie dotyczy
--	--------	-------------	-------------

Dane stosowane do określenia kategorii MŚP za rok X zostały szacunkowo określone dla całego roku obrachunkowego na podstawie dotychczasowych wartości zatrudnienia oraz wyników finansowych z uwzględnieniem prognoz na dalszą część roku.

Przykład ad b)

Dane stosowane do określenia kategorii MSP	w ostatnim okresie obrachunkowym rok X	w poprzednim okresie obrachunkowym rok X-1	w okresie obrachunkowym za drugi rok wstecz od ostatniego okresu obrachunkowego rok X-2
Wielkość zatrudnienia	7	nie dotyczy	nie dotyczy
Przychody netto ze sprzedaży towarów, wyrobów, usług i operacji finansowych <i>(w tys. EUR na koniec roku obrachunkowego według średniego kursu NBP na dzień sporządzania sprawozdania)</i>	200,00	nie dotyczy	nie dotyczy
Suma aktywów bilansu <i>(w tys. EUR na koniec roku obrachunkowego według średniego kursu NBP na dzień sporządzania sprawozdania)</i>	150,00	nie dotyczy	nie dotyczy

Dane stosowane do określenia kategorii MŚP za rok X zostały ustalone w oparciu o zamknięte księgi rachunkowe za pierwszy zamknięty rok obrachunkowy.

Przykład ad c)

Dane stosowane do określenia kategorii MSP	w ostatnim okresie obrachunkowym rok X	w poprzednim okresie obrachunkowym rok X-1	w okresie obrachunkowym za drugi rok wstecz od ostatniego okresu obrachunkowego rok X-2
Wielkość zatrudnienia	7	5	nie dotyczy

Przychody netto ze sprzedaży towarów, wyrobów, usług i operacji finansowych <i>(w tys. EUR na koniec roku obrachunkowego według średniego kursu NBP na dzień sporządzania sprawozdania)</i>	200,00	150,00	nie dotyczy
Suma aktywów bilansu <i>(w tys. EUR na koniec roku obrachunkowego według średniego kursu NBP na dzień sporządzania sprawozdania)</i>	150,00	100,00	nie dotyczy

Dane stosowane do określenia kategorii MŚP za rok X oraz X-1 zostały ustalone w oparciu o zamknięte księgi rachunkowe odpowiednio za ostatni zamknięty rok obrachunkowy (rok X) oraz za rok poprzedzający ostatni zamknięty rok obrachunkowy (X-1).

Przykład ad d)

Dane stosowane do określenia kategorii MSP	w ostatnim okresie obrachunkowym rok X	w poprzednim okresie obrachunkowym rok X-1	w okresie obrachunkowym za drugi rok wstecz od ostatniego okresu obrachunkowego rok X-2
Wielkość zatrudnienia	7	5	3
Przychody netto ze sprzedaży towarów, wyrobów, usług i operacji finansowych <i>(w tys. EUR na koniec roku obrachunkowego według średniego kursu NBP na dzień sporządzania sprawozdania)</i>	200,00	150,00	125,00
Suma aktywów bilansu <i>(w tys. EUR na koniec roku obrachunkowego według średniego kursu NBP na dzień sporządzania sprawozdania)</i>	150,00	100,00	100,00

Dane stosowane do określenia kategorii MŚP za rok X, X-1 oraz X-2 zostały ustalone w oparciu o zamknięte księgi rachunkowe odpowiednio za ostatni zamknięty rok obrachunkowy (rok X), rok poprzedzający ostatni zamknięty rok obrachunkowy (X-1) oraz drugi rok wstecz od ostatniego zamkniętego okresu obrachunkowego (X-2).

Uwaga. Komisja Europejska odwołuje się do definicji mikro, małego i średniego przedsiębiorstwa w celu ułatwienia oceny rzeczywistej pozycji gospodarczej danego MŚP. Uwzględniając powyższe, w przypadku, gdy

PROGRAM REGIONALNY
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

WOJEWÓDZTWO
LUBELSKIE

LAWP
Lubelska Agencja
Wspierania Przedsiębiorczości

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

dane przedsiębiorstwa, na podstawie których ustalany jest jego potencjał, podlegają na przestrzeni ostatnich lat ciągłym zmianom (np. w roku X-2 dane przedsiębiorstwa są właściwe dla mikroprzedsiębiorstwa, w roku X-1 dla małego przedsiębiorstwa a w roku X dla średniego przedsiębiorstwa) oraz wnioskodawca przewiduje, że na etapie podpisywania umowy jego potencjał ulegnie zmianie lub utrzyma w stosunku do roku, w którym składał wniosek – może on odwołać się, ustalając swój status, do rzetelnych prognoz, objętych wnioskiem o dofinansowanie.

LAWP podkreśla, że rzetelność prognoz, którymi wnioskodawca będzie dążył do udowodnienia, że w dacie zawierania umowy osiągnie określony status, będzie badana z uwzględnieniem art. 3 ust. 5 Załącznika I do Rozporządzenia

W tym miejscu wskazać należy, iż Posłużenie się przez Wnioskodawcę nierzetelnymi danymi w tym zakresie może narazić osoby działające w jego imieniu na jego rzecz, na odpowiedzialność karną, o której mowa w art. 297 § 1 Kodeksu karnego.⁸

Wszelkie zdarzenia o charakterze niestandardowym, rozstrzygane będą o indywidualną analizę konkretnego stanu sprawy.

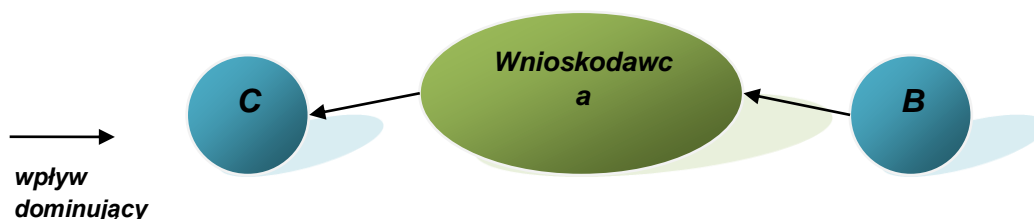
2. Określenie statusu MŚP przedsiębiorstw powiązanych

W przypadku, gdy pomiędzy wnioskodawcą a innymi przedsiębiorstwami zachodzą relacje o charakterze powiązania, wartości zatrudnienia oraz wyników finansowych określa się na podstawie ksiąg rachunkowych i innych danych przedsiębiorstwa wnioskodawcy oraz przedsiębiorstw z nim powiązanych. W sytuacji, w której obowiązujące przepisy prawa obligują przedsiębiorstwo do sporządzania skonsolidowanego sprawozdania finansowego (w tym zarówno samego wnioskodawcę jak i gdy wnioskodawca ujęty jest w takim sprawozdaniu sporządzonym przez inny podmiot) dane stosowane do określenia kategorii

⁸ „Kto, w celu uzyskania dla siebie lub kogo innego, od banku lub jednostki organizacyjnej prowadzącej podobną działalność gospodarczą na podstawie ustawy albo od organu lub instytucji dysponujących środkami publicznymi - kredytu, pożyczki pieniężnej, poręczenia, gwarancji, akredytywy, dotacji, subwencji, potwierdzenia przez bank zobowiązania wynikającego z poręczenia lub z gwarancji lub podobnego świadczenia pieniężnego na określony cel gospodarczy, elektronicznego instrumentu płatniczego lub zamówienia publicznego, przedkłada podrobiony, przerobiony, poświadczający nieprawdę albo nierzetelny dokument albo nierzetelne, pisemne oświadczenie dotyczące okoliczności o istotnym znaczeniu dla uzyskania wymienionego wsparcia finansowego, instrumentu płatniczego lub zamówienia, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.”

MŚP powinny zostać ustalone na podstawie jego treści. W przypadku, w którym nie jest sporządzane skonsolidowane sprawozdanie finansowe dane przedsiębiorstwa wnioskodawcy należy uzupełnić pełnymi danymi każdego podmiotu, bezpośrednio lub pośrednio, z nim powiązanego. Przy określaniu danych za właściwe lata obrotowe postępować należy się metodologią opisaną w pkt 1 niniejszego rozdziału.

Reasumując – stwierdzenie powiązania pomiędzy przedsiębiorstwem wnioskodawcy a innym podmiotem każdorazowo skutkuje doliczeniem pełnych danych podmiotu powiązanego do danych wnioskodawcy. Niezależnie od okoliczności, czy przedsiębiorstwo wnioskodawcy posiada już jakiś zamknięty okres obrotowy, dla przedsiębiorstw z nim powiązanych postępować się należy danymi za zamknięte okresy obrotowe, jeśli te przedsiębiorstwa takowe posiadają. Jeżeli przedsiębiorstwo powiązane nie dokonało jeszcze zamknięcia ksiąg rachunkowych za chociażby jeden okres obrotowy jego dane określić należy na zasadach tożsamy z przyjętymi dla przedsiębiorstwa wnioskodawcy, które nie posiada jeszcze żadnego zamkniętego okresu obrotowego określonymi w pkt 1 niniejszego rozdziału.

Rys. 7. Bezpośrednie powiązanie wnioskodawcy z dwoma innymi przedsiębiorstwami.

$$\text{Status A} = 100\% \text{ A} + 100\% \text{ B} + 100\% \text{ C}$$

W przypadku przedstawionym na rysunku 7, w celu ustalenia danych niezbędnych dla określenia statusu MŚP wnioskodawcy, należałoby **zsumować dane dotyczące poziomu zatrudnienia i wyników finansowych podmiotów A, B i C**. W założeniu, że wszystkie te podmioty posiadają już co najmniej trzy zamknięte lata obrotowe, wypełniając Oświadczenie MŚP, postępować należałoby się danymi z trzech ostatnich lat obrotowych każdego przedsiębiorstwa. Jeżeli natomiast przedsiębiorstwo wnioskodawcy funkcjonowałoby na rynku przez okres krótszy należałoby użyć danych za tyle zamkniętych okresów obrotowych tego przedsiębiorstwa oraz każdego z podmiotów powiązanych, ile posiada przedsiębiorstwo wnioskodawcy. W przypadku, w

PROGRAM
REGIONALNY
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

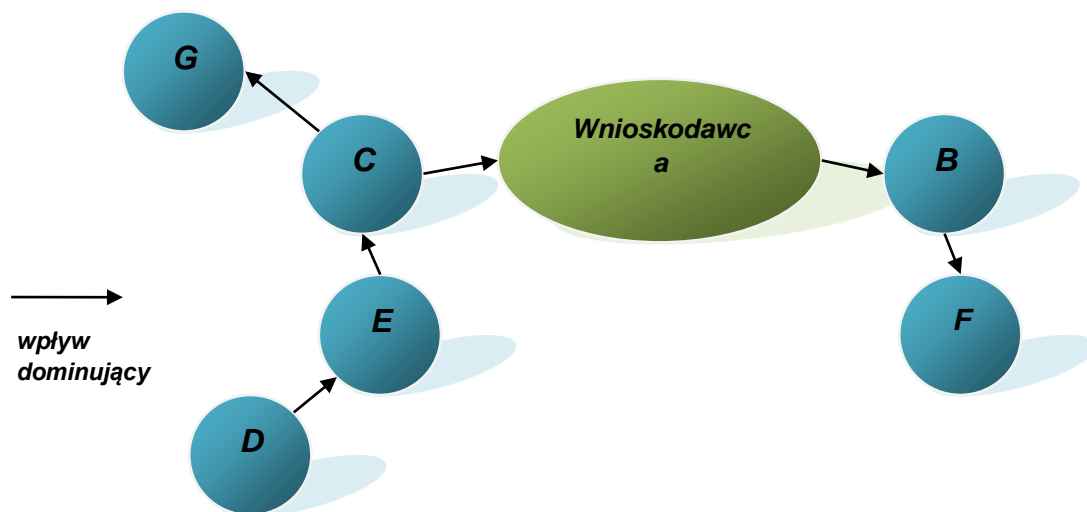
WOJEWÓDZTWO
LUBELSKIE

LAWP
Lubelska Agencja
Wspierania Przedsiębiorczości

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

którym przedsiębiorstwo wnioskodawcy nie posiadałoby żadnego zamkniętego okresu obrachunkowego, należałoby się posłużyć jego danymi szacunkowymi (zgodnie z pkt 1 lit. a niniejszego rozdziału), a w zakresie podmiotów powiązanych podać dane za ostatni zamknięty okres obrachunkowy. Z kolei, jeżeli przedsiębiorstwa powiązane funkcjonowałyby na rynku krócej niż wnioskodawca, należałoby podać ich dane za zamknięte okresy obrachunkowe, a jeżeli takich nie posiadają – dane szacunkowe (zgodnie z pkt 1 lit. a niniejszego rozdziału).

Rys. 8. Bezpośrednie oraz pośrednie powiązanie wnioskodawcy z czterema innymi przedsiębiorstwami.

$$\text{Status A} = 100\% \text{ A} + 100\% \text{ B} + 100\% \text{ C} + 100\% \text{ D} + 100\% \text{ E} + 100\% \text{ F} + 100\% \text{ G}$$

W przypadku przedstawionym na rysunku 8, w celu ustalenia danych niezbędnych dla określenia statusu MŚP wnioskodawcy, należałoby **zsumować dane dotyczące poziomu zatrudnienia i wyników finansowych podmiotów A, B, C, D, E, F i G. Bez znaczenia dla sposobu obliczeń pozostaje ilość podmiotów pośredniczących w powiązaniu.**

3. Określenie statusu MŚP przedsiębiorstw partnerskich

W przypadku, gdy pomiędzy wnioskodawcą a innymi przedsiębiorstwami zachodzą relacje o charakterze partnerstwa, wartości zatrudnienia oraz wyników finansowych określa się, podobnie jak w przypadku podmiotów powiązanych, na podstawie ksiąg rachunkowych i innych danych przedsiębiorstwa, lub jeżeli takie istnieją, na podstawie

PROGRAM REGIONALNY
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

WOJEWÓDZTWO LUBELSKIE

LAWP
Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO

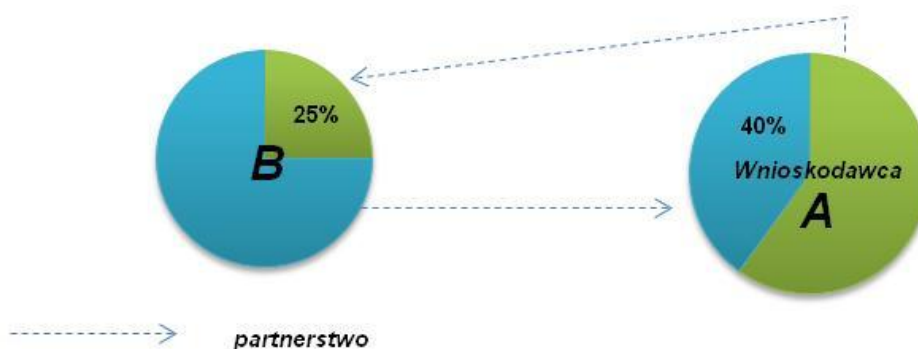
skonsolidowanego sprawozdania finansowego przedsiębiorstwa wnioskodawcy lub skonsolidowanego sprawozdania finansowego innego przedsiębiorstwa, w którym ujęte jest przedsiębiorstwo wnioskodawcy. Dane ustalone na podstawie wymienionych w zdaniu poprzednim źródeł uzupełnić należy danymi każdego przedsiębiorstwa partnerskiego względem wnioskodawcy. Uzupełnienia danych dokonuje się w sposób proporcjonalny, z uwzględnieniem procentowego udziału w kapitale lub prawach głosu przysługujących jednemu z rozpatrywanych podmiotów względem drugiego, przy czym z dwóch podanych przyjmuje się wartość wyższą.

Rys. 9. Partnerstwo wnioskodawcy A z przedsiębiorstwami B i C (kierunek strzałki oznacza posiadanie udziałów/praw głosu przez jedno przedsiębiorstwo w drugim, wartości procentowe oznaczają poziom udziałów/praw głosu).

$$\text{Status A} = 100\% \text{ A} + 30\% \text{ B} + 40\% \text{ C}$$

W przypadku holdingów o charakterze cross-holding (przedsiębiorstwa posiadają wzajemnie względem siebie udziały w kapitale lub prawach głosu) **przyjmuje się większy udział procentowy**.

Rys. 10. Partnerstwo wnioskodawcy A z przedsiębiorstwem na zasadzie cross-holding, w którym A posiada 25% udziałów/praw głosu w B, a jednocześnie B posiada 40% udziałów/praw głosu w A.

PROGRAM REGIONALNY
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

WOJEWÓDZTWO LUBELSKIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

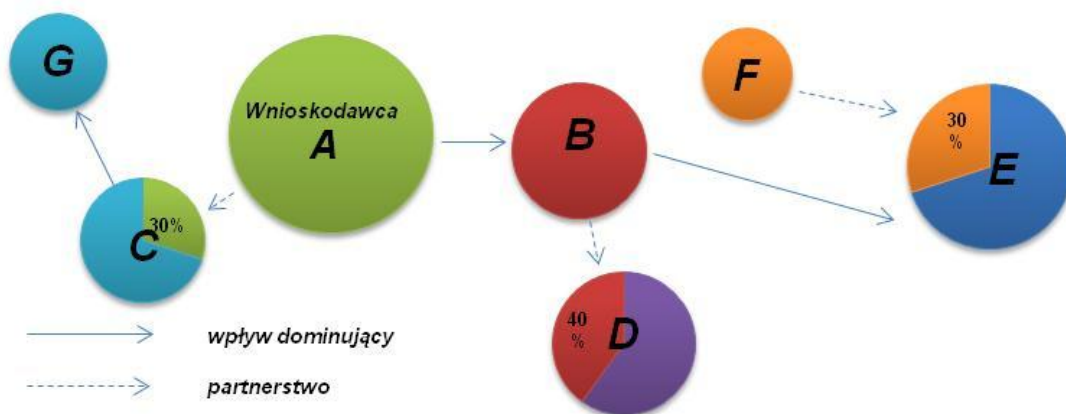
Status A = 100% A + 40% B

Reasumując – stwierdzenie partnerstwa pomiędzy przedsiębiorstwem wnioskodawcy a innym podmiotem każdorazowo skutkuje doliczeniem, proporcjonalnych do posiadanych udziałów w kapitale lub prawach głosu, danych podmiotu partnerskiego do danych wnioskodawcy. Niezależnie od okoliczności, czy przedsiębiorstwo wnioskodawcy posiada już jakiś zamknięty okres obrachunkowy, dla przedsiębiorstw względem niego partnerskich posługiwać się należy danymi za zamknięte okresy obrachunkowe, jeśli te przedsiębiorstwa takowe posiadają. Jeżeli przedsiębiorstwo partnerskie nie dokonało jeszcze zamknięcia ksiąg rachunkowych za chociażby jeden okres obrachunkowy, jego dane określić należy na zasadach tożsamyh z przyjętymi dla przedsiębiorstwa wnioskodawcy, które nie posiada jeszcze żadnego zamkniętego okresu obrachunkowego, określonymi w pkt 1 niniejszego rozdziału.

4. Określenie statusu MŚP w zbiegu relacji o charakterze powiązania i partnerstwa

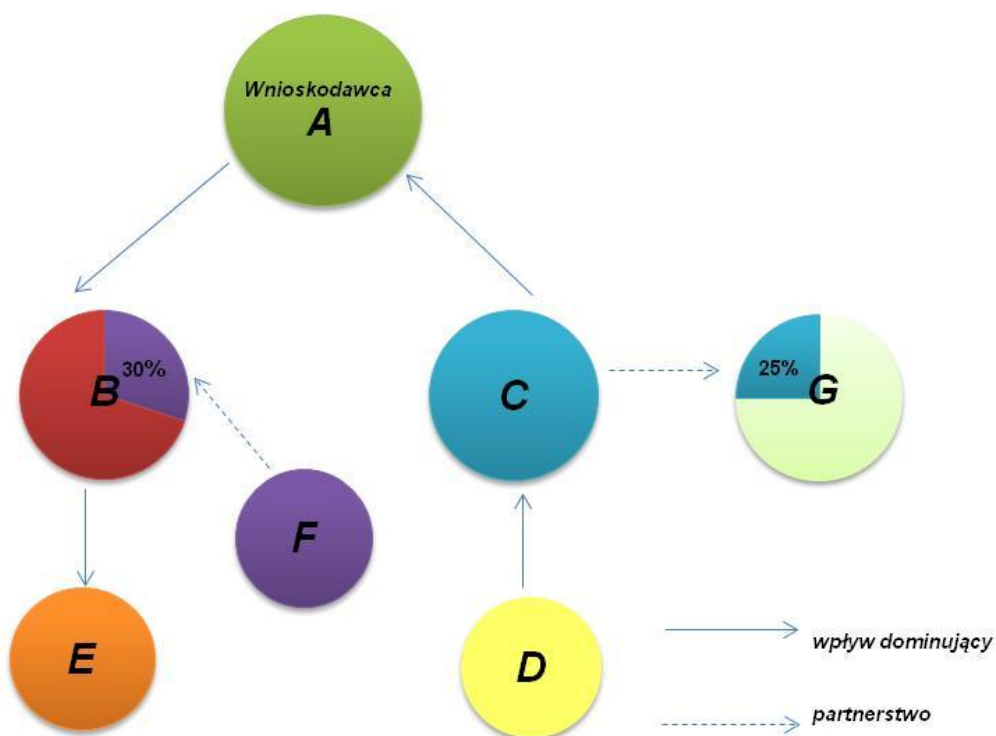
Jak już wskazano w rozdziale II **powiązanie lub partnerstwo zachodzić mogą w stosunku do wnioskodawcy równocześnie poprzez relacje z kilkoma podmiotami**, z których część stanowiła będzie podmioty powiązane, a część partnerskie. **Wykluczona jest natomiast sytuacja, w której jeden podmiot jest wobec wnioskodawcy jednocześnie przedsiębiorstwem powiązanyh jak i partnerskim.**

Przedsiębiorstwo może być zatem powiązane z innym przedsiębiorstwem za pośrednictwem nieograniczonej liczby podmiotów. Pewne, „piętrowe”, zależności zachodzić mogą również pomiędzy podmiotami względem siebie partnerskimi.

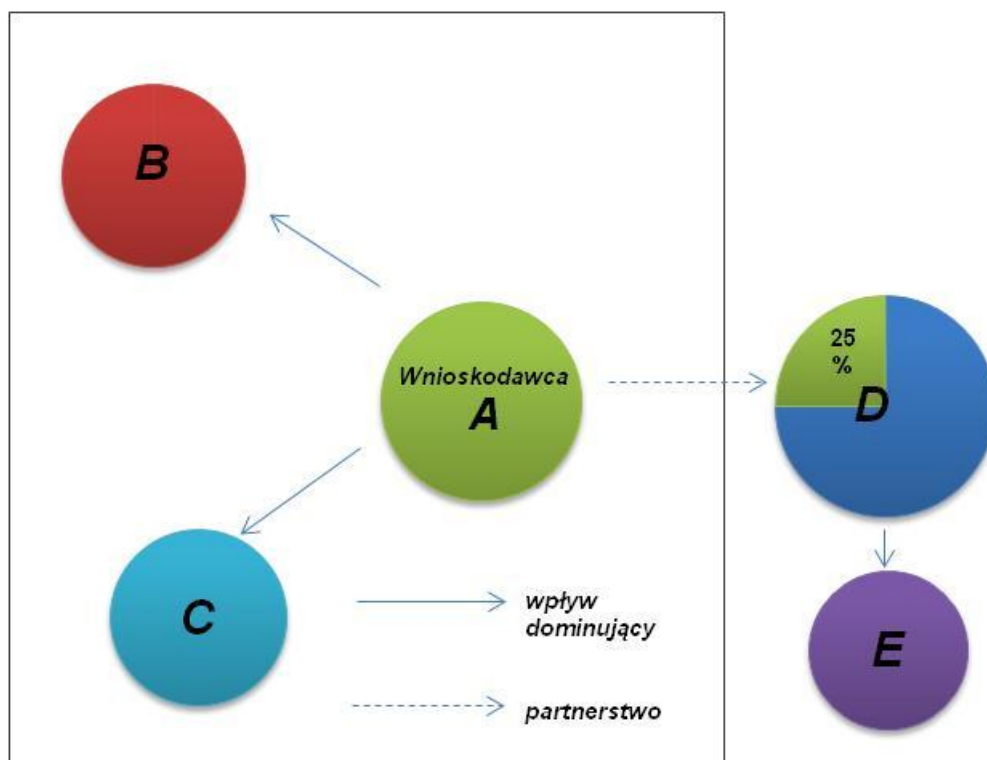
Rys. 11. Wielopoziomowe relacje partnerstwa i powiązania.

$$\text{Status A} = 100\% \text{ A} + 30\% (100\% \text{ C} + 100\% \text{ G}) + 100\% \text{ B} + 40\% \text{ D} + 100\% \text{ E} + 30\% \text{ F}$$

Rys. 12. Wielopoziomowe relacje partnerstwa i powiązania.

$$\text{Status A} = 100\% \text{ A} + 100\% \text{ B} + 100\% \text{ E} + 30\% \text{ F} + 100\% \text{ C} + 100\% \text{ D} + 25\% \text{ G}$$

Rys. 13. Wielopoziomowe relacje partnerstwa i powiązania. Przedsiębiorstwa umieszczone w ramce sporządzają skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

Status A = 100% danych ze skonsolidowanego sprawozdania finansowego (A + B + C) + 25% (100%D + 100% E)

W przypadku skomplikowanej struktury zależności występujących pomiędzy wnioskodawcą a innymi podmiotami, prawidłowe ustalenie statusu MŚP może być szczególnie utrudnione i należy przy jego określaniu zachować najwyższą staranność !!!

5. Wpływ zaistnienia relacji o charakterze powiązania na określenie czasu prowadzenia działalności

Odrębną kwestią jest spełnienie kryterium czasu prowadzenia działalności gospodarczej szczególnie istotnego w odniesieniu do Działania 1.1 RPO WL na lata 2007 – 2013. Zgodnie z celami przedmiotowego Działania wsparcie mogą uzyskać podmioty spełniające łącznie 2 warunki o charakterze podmiotowym:

- zaliczanie się do kategorii mikroprzedsiębiorstw w rozumieniu przepisów ROZPORZĄDZENIA KOMISJI (WE) NR 800/2008 z dnia 6 sierpnia 2008 r.

PROGRAM REGIONALNY
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

WOJEWÓDZTWO LUBELSKIE

LAWP
Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO

uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne ze wspólnym rynkiem w zastosowaniu art. 87 i 88 Traktatu (ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń blokowych) (Tekst mający znaczenie dla EOG) (Dz. U. UE L z dnia 9 sierpnia 2008 r.);

- prowadzenie działalności gospodarczej przez okres nie dłuższy niż **24 miesiące przed dniem złożenia wniosku** o dofinansowanie.

Wymienione warunki podyktowane są celami Działania 1.1, które nakierowane jest na **podniesienie konkurencyjności nowopowstałych podmiotów gospodarczych** w ich początkowym okresie funkcjonowania oraz wspomóżenie ich w przezwyciężeniu trudności charakterystycznych dla wczesnego stadium działalności. Wskazać należy, iż stwierdzenie, że pomiędzy wnioskodawcą a innym podmiotem funkcjonującym na rynku przez okres przekraczający 24 miesiące przed dniem złożenia wniosku o dofinansowanie i dysponującym pozycją silniejszą niż przedsiębiorcy faktycznie borykający się z przeszkodami charakterystycznymi dla początkowego etapu działalności zachodzi powiązanie, skutkować będzie **łącznym traktowaniem formalnie odrębnych jednostek jako jeden organizm gospodarczy w rozumieniu zasad obowiązujących przy udzielaniu pomocy publicznej**. Tak więc dla spełnienia kryteriów podmiotowych do bycia beneficjentem Działania 1.1 **żaden z podmiotów funkcjonujących w grupie** (dwu lub więcej przedsiębiorstw) **nie może prowadzić działalności przez okres przekraczający 24 miesiące** przed złożeniem wniosku o dofinansowanie, a **łączne sumy wartości zatrudnienia** (w RJR) **oraz wyników finansowych** (roczny obrót lub całkowity bilans roczny) **nie mogą przekraczać progów określonych w art. 2 ust. 3 Załącznika nr 1 do Rozporządzenia 800.**⁹ W sytuacji, gdy wnioskodawcą jest spółka cywilna, warunek dotyczący prowadzenia działalności przez okres nieprzekraczający 24 miesięcy przed złożeniem wniosku o dofinansowanie spełniony musi zostać przez każdego ze współników indywidualnie (patrz – rozdział IV – przykład E). Wskazać należy również, że w sytuacji, w której wnioskodawcą Działania 1.1 będzie spółka prawa handlowego, wystąpienie powiązań z innymi podmiotami – funkcjonującymi na rynku przez okres przekraczający 24 miesiące przed

⁹ Wskazał na ten aspekt Wojewódzki Sąd Administracyjny w Lublinie w wyroku z dnia 22 marca 2012 r. ([sygn. akt III SA/Lu 68/12](#)), wyrażając pogląd: „Odrębnym zagadnieniem jest problem jaki status prawny w aspekcie wyżej wymienionych zasad przyznawania i udzielania pomocy publicznej posiada grupa podmiotów (Spółka R., Spółka R. oraz firma P. R.) postrzegana jako całość. Wstępna ocena wskazuje, że spełnia ona kryteria ekonomiczno - finansowe (w zakresie wielkości zatrudnienia oraz osiągniętych przychodów oraz sumy bilansowej). Nie spełnia kryterium czasowego pozwalającego stwierdzić, że podmiot działa na rynku przez okres krótszy niż 2 lata.”

PROGRAM
REGIONALNY
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

WOJEWÓDZTWO
LUBELSKIE

LAWP
Lubelska Agencja
Wspierania Przedsiębiorczości

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

dniem złożenia wniosku o dofinansowanie przez wnioskodawcę – skutkować będzie uznaniem, że podmiot aplikujący nie kwalifikuje się do objęcia wsparciem w ramach opisywanego Działania.

6. Wpływ zaistnienia relacji o charakterze powiązania lub partnerstwa na zasady udzielania pomocy de minimis

Powiązania między przedsiębiorstwami mają także istotne znaczenie dla możliwości uzyskania pomocy, udzielanej na podstawie **Rozporządzenie Komisji (WE) NR 1998/2006 z dnia 15 grudnia 2006 r. w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu do pomocy de minimis.**

Rozporządzenie Nr 1998 odnosi się bezpośrednio do pojęcia pomocy, ustanowionego w art. 107 ust. 1 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Dlatego pojęcie przedsiębiorstwa, będącego beneficjentem pomocy *de minimis*, należy rozpatrywać także w kontekście powiązań. Jeżeli bowiem grupa podmiotów gospodarczych może zostać uznana za jedno przedsiębiorstwo w rozumieniu unijnego prawa pomocy publicznej, to pomoc *de minimis* przyznana podmiotom objętym grupą podlega kumulacji.

W świetle art. 2 ust. 1 Rozporządzenia 1998, pomoc publiczna pozostaje pomocą *de minimis* – a więc nie posiadającą potencjalnego wpływu na konkurencję i wymianę handlową między państwami członkowskimi – o ile nie zostaną przekroczone progi kwotowe, określone w art. 2 ust. 2 Rozporządzenia 1998. Rozporządzenie 1998 wyraźnie wskazuje (art. 2 ust. 2, akapit drugi), że jeśli łącznie przyznana danemu podmiotowi gospodarczemu pomoc przekracza próg *de minimis*, to cała kwota pomocy podlega zwrotowi, a nie tylko jej część przekraczająca próg. Przekroczenie progu powoduje, że cała dotychczas udzielona pomoc *de minimis* uznawana jest za pozbawioną podstaw prawnych: art. 2 ust. 2 akapit drugi Rozporządzenia 1998 stanowi iż „Jeśli łączna kwota pomocy przewidziana w ramach środka pomocy przekracza wymieniony pułap, do pomocy tej nie stosują się przepisy niniejszego rozporządzenia, nawet w odniesieniu części, która nie przekracza tego pułapu”). Konsekwencją uznania pomocy za nielegalną (pozbawioną podstaw prawnych) jest konieczność jej zwrotu wraz z należnymi odsetkami.

Przykład:

Przedsiębiorstwa A, B i C poprzez powiązania faktyczne i prawne uważane są za jeden podmiot gospodarczy w rozumieniu unijnego prawa pomocy publicznej. Przedsiębiorstwo A w okresie ostatnich trzech lat budżetowych¹⁰ otrzymało łącznie równowartość 100 tys. euro pomocy *de minimis*, przedsiębiorstwo B łącznie 50 tys. euro pomocy *de minimis*, zaś przedsiębiorstwo C w takim okresie otrzymało łącznie równowartość 20 tys. euro pomocy *de minimis*.

Jeżeli którekolwiek z tych przedsiębiorstw aplikować będzie o udzielenie wsparcia w formie pomocy *de minimis* (np. w ramach Działania 1.4a czy 1.6 RPO WL), to należy uznać, że łącznie grupa stała się już beneficjentem pomocy *de minimis* o równowartości 170 tys. euro (100 tys. euro + 50 tys. euro + 20 tys. euro). W tym przykładzie którykolwiek przedsiębiorca objęty grupą, aplikujący o wsparcie w postaci pomocy *de minimis*, może wnioskować o nie więcej, niż 30 tys. euro.

Jeżeli organ udzielający pomocy stwierdzi, że przedsiębiorstwo to dąży do uzyskania większego wsparcia, będzie zmuszony wniosek odrzucić lub odmówić podpisania umowy o dofinansowanie, by nie doszło do udzielenia pomocy niezgodnej z prawem.

IV. Przykładowe stany faktyczne i ich konsekwencje w kontekście badania relacji pomiędzy przedsiębiorstwami

¹⁰ Zgodnie z § 8 Rozporządzenia Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 8 grudnia 2010 r. w sprawie udzielania pomocy *de minimis* w ramach regionalnych programów operacyjnych (Dz.U. Nr 236, poz. 1562) maksymalna wartość pomocy brutto łącznie z wartością innej pomocy *de minimis* otrzymanej przez przedsiębiorcę w okresie bieżącego roku podatkowego i dwóch poprzednich lat podatkowych nie może przekroczyć kwoty stanowiącej równowartość 200 tys. euro.

**PROGRAM
REGIONALNY**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

WOJEWÓDZTWO
LUBELSKIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Dla bardziej obrazowego przedstawienia mechanizmów powiązań pomiędzy przedsiębiorstwami, których zaistnienie może skutkować odrzuceniem wniosku o dofinansowanie lub odmową podpisania umowy o dofinansowanie, poniżej przedstawiamy przykładowe stany faktyczne. Trzy pierwsze (A, B, C), spośród niżej przedstawionych przykładów, oparte zostały na rzeczywistych przypadkach, które stały się przedmiotem orzekania sądów administracyjnych, z kolei dwa ostatnie (D, E) stanowią hipotetyczne stany faktyczne.

A.

Wnioskodawca – osoba prowadząca indywidualną działalność gospodarczą na podstawie wpisu do Ewidencji Działalności Gospodarczej.

Przedmiot projektu – uruchomienie serwisu mechaniki samochodowej/wulkanizacji.

Wnioskodawca, prowadzący działalność przez okres kilku miesięcy przed złożeniem wniosku o dofinansowanie, obsługiwał do tej pory serwis wulkanizacyjny. Serwis wulkanizacyjny należał do funkcjonującej pod tym samym adresem Spółki prowadzącej działalność w zakresie mechaniki samochodowej i wulkanizacji. W przedmiotowej Spółce jednym z dwójki wspólników była osoba blisko spokrewniona z wnioskodawcą. Obsługa serwisu wulkanizacyjnego odbywała się na podstawie umowy o współpracy obejmującej także inne czynności, które Wnioskodawca świadczył na rzecz Spółki. Wnioskodawca zamierzał zrealizować projekt na terenie nieruchomości należącej do Spółki z użyciem urządzeń należących do Spółki udostępnionych na podstawie umowy użyczenia. Ponadto Wnioskodawca – na potrzeby realizacji projektu – zaciągnął pożyczkę od jednego ze wspólników Spółki, z którym pozostawał w stosunku bliskiego pokrewieństwa.

W przedmiotowej sprawie uznano, że pomoc udzielona Wnioskodawcy doprowadziłaby do wsparcia podmiotu silniejszego ekonomicznie, którego faktyczny potencjał przekraczał potencjał przedsiębiorstw do których kierowane było wsparcie w ramach tego postępowania konkursowego (w ramach Działania 1.1). Wnioskodawca, także dzięki związkom rodzinnym ze wspólnikiem silniejszego ekonomicznie podmiotu, nie borykał się z problemami charakterystycznymi dla sektora MŚP, w szczególności zaś z dostępem do rynku oraz kapitału.

B.

Wnioskodawca – Spółka X – 2 wspólników.

Przedmiot projektu – budowa magazynu na potrzeby składowania papieru. Wspólnicy Wnioskodawcy byli także, nie posiadającymi prawa do samodzielnego zarządzania, wspólnikami Spółki Y wspólnie z osobą spokrewnioną z jednym ze wspólników. Spółka Y prowadziła działalność poligraficzną w bezpośrednim sąsiedztwie terenu przeznaczonego pod budowę magazynu. Zakres projektu wskazywał na to, iż planowana inwestycja służyła będzie w rzeczywistości potrzebom funkcjonującej na sąsiedniej nieruchomości Spółki Y. Stwierdzono ponadto, iż budynek magazynu nie mógłby prawidłowo funkcjonować bez korzystania z infrastruktury należącej do Spółki Y, co nie zostało ujęte w projekcie przez Wnioskodawcę.

W przedmiotowej sprawie uznano, iż Spółki X oraz Y tworzą grupę o potencjale przekraczającym możliwości podmiotów, do których skierowane było wsparcie w ramach konkursu. Ze względu na charakter powiązań – osobowych, prawnych i organizacyjnych – stwierdzono, że w przedmiotowej sprawie niezależne pod względem prawnym podmioty gospodarcze muszą być uznawane, ze względu na zasady stosowania wspólnotowych reguł konkurencji, za jedno przedsiębiorstwo. Udzielenie pomocy na realizację projektu Spółki X, który faktycznie służyłby Spółce Y, uznano za naruszające zasady unijne, do których odwołuje się art. 60 lit. a) Rozporządzenia Rady (WE) Nr 1083/2006. Udzielenie pomocy Wnioskodawcy na realizację przedmiotowego projektu w istocie prowadziłoby do spożytkowania dofinansowania w interesie grupy podmiotów.

C.

Wnioskodawca – A Spółka z o.o.

Przedmiot projektu – uruchomienie stacji kontroli pojazdów.

Spółka Wnioskodawca pozostawała pod wyłączną kontrolą małżeństwa X, które kontrolowało także inną działającą pod tym samym adresem B Spółkę z o.o.. Ponadto jedno z małżonków prowadziło indywidualną działalność gospodarczą na podstawie wpisu do EDG (przedsiębiorstwo C). Wszystkie trzy podmioty funkcjonowały na tożsamym rynku, przedmiot ich działalności w części się pokrywał, a części wzajemnie uzupełniał. Małżonek prowadzący działalność indywidualną (przedsiębiorstwo C) aplikował już o dofinansowanie w ramach poprzedniego konkursu, w którym zgłoszono projekt w znacznej mierze pokrywający się z opisany w treści wniosku o dofinansowanie złożonego przez A Sp. z o.o. Nieruchomość, na której

realizowany miał być projekt należała z kolei do B Sp. z o.o., a wnioskodawca władał nią na podstawie umowy najmu zawartej na preferencyjnych, względem rynkowych, warunkach. Listy intencyjne przedłożone w załączeniu do wniosku o dofinansowanie powoływały się na wieloletnią współpracę, podczas gdy przedsiębiorstwo Wnioskodawcy funkcjonowało od zaledwie kilku miesięcy.

W przedmiotowej sprawie uznano, iż narusza zasady wspólnotowe praktyka, polegająca na założeniu nowego mikroprzedsiębiorstwa (A Spółka z o.o.) w tym celu, by uzyskać pomoc publiczną na realizację identycznego przedsięwzięcia, na które uprzednio wsparcie starało się uzyskać silniejsze ekonomicznie przedsiębiorstwo C. Dodatkowo stwierdzono, odwołując się do listów intencyjnych oraz bezpłatnego pozyskania nieruchomości, na której miał być realizowany projekt, iż przedsiębiorstwo A posiada potencjał większy, niż inne uczestniczące w konkursie. Odwołując się do wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 22 czerwca 2010 r. (sygn. akt II GSK 624/10) uznano, że w przedmiotowej sprawie doszło do połączenia potencjału ekonomicznego obu przedsiębiorstw (A oraz C) w taki sposób, że należy je postrzegać jako jedno przedsiębiorstwo.

D.

Wnioskodawca Działania 1.1 (konkursu ogłoszonego w lipcu 2012 r.) – A Spółka cywilna – wspólnicy X, Y i Z.

Przedmiot projektu – uruchomienie salonu fryzjerskiego.

Wnioskodawca – Spółka cywilna została utworzona w wyniku umowy podpisanej w dniu 01 stycznia 2012 r. tj. na 7 miesięcy przed ogłoszeniem konkursu w ramach Działania 1.1. Wspólnik X prowadził działalność od 01 stycznia 2012 r., wspólnik Y prowadził działalność gospodarczą od 01 lipca 2011 r., natomiast wspólnik Z prowadził działalność gospodarczą od 01 października 2004 r. Powyższe daty ustalono w oparciu o dane ujawnione w Ewidencji Działalności Gospodarczej.

W takiej sytuacji wniosek o dofinansowanie złożony przez Spółkę cywilną zostałby odrzucony jako nie spełniający kryterium formalnego – dopuszczającego dotyczącego występowania na liście beneficjentów Działania 1.1. Spółka cywilna, przy założeniu spełnienia przez nią kryteriów dotyczących statusu MŚP oraz czasu prowadzonej działalności, mogłaby aplikować o dofinansowanie w ramach Działania 1.2.

E.

Wnioskodawca Działania 1.1 (konkursu ogłoszonego w lipcu 2012 r.) – A Spółka jawna – wspólnicy X, Y i Z.

Przedmiot projektu – uruchomienie gabinetu stomatologicznego.

Wnioskodawca – A Spółka jawna uzyskała wpis do KRS z datą 01 czerwca 2012 r. Wspólnik X nie był przedsiębiorcą, ponieważ nie prowadził żadnej działalności gospodarczej poza Spółką A. Wspólnik Y prowadził jednoosobową działalność gospodarczą od 01 stycznia 2005 r. Wspólnik Z posiadał 60% udziałów w B spółce z o. o., która prowadzi działalność od 2001 r. Na podstawie przedłożonej w ramach aplikacji konkursowej dokumentacji oraz poczynionych ustaleń stwierdzono wnioskodawca funkcjonuje w grupie podmiotów o potencjale oraz czasie funkcjonowania przewyższającym przyjęte dla konkursu progi.

W takiej sytuacji wniosek o dofinansowanie złożony przez Spółkę jawną zostałby odrzucony, jako nie spełniający kryterium formalnego – dopuszczającego dotyczącego występowania na liście beneficjentów Działania 1.1. Spółka jawna, przy założeniu spełnienia przez nią kryteriów dotyczących statusu MŚP oraz czasu prowadzonej działalności, mogłaby aplikować o dofinansowanie w ramach Działania 1.2.

V. Podsumowanie

Niniejsze Vademecum ma na celu przedstawienie doświadczeń LAW P w zakresie badania statusu MŚP podmiotów, aplikujących o pomoc publiczną, jak również przybliżyć wnioskodawcom i beneficjentom zasady prawa unijnego w tym zakresie. Zakres przedstawionych w Vademecum przykładów nie wyczerpuje wszystkich możliwych przypadków zdarzeń, które mogą zaistnieć w konkursach, ogłaszanych przez LAW P.

Ponieważ Komisja Europejska potwierdza przyjęcie restrykcyjnego podejścia wobec pomocy niezgodnej z prawem i ze wspólnym rynkiem ¹¹, zagadnienie badania statusu MŚP wnioskodawców i beneficjentów w kontekście zasad unijnego prawa pomocy publicznej będzie miało istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia konkursów, ogłaszanych przez LAW P.

¹¹ Komunikat komisji w sprawie egzekwowania prawa dotyczącego pomocy państwa przez sądy krajowe, Dz. Urz. UE C 85, 9.4.2009.

**PROGRAM
REGIONALNY**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

WOJEWÓDZTWO
LUBELSKIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Status MŚP podlega badaniu nie tylko na etapie oceny wniosku o dofinansowanie lecz także po zaproszeniu do podpisania umowy o dofinansowanie oraz po jej podpisaniu. Nierzetelne określenie swojego statusu przez wnioskodawcę może skutkować nie tylko odrzuceniem wniosku o dofinansowanie lecz także odmową podpisania umowy o dofinansowanie, a na etapach realizacji i kontroli projektu – rozwiązaniem umowy o dofinansowanie.

W sytuacji, gdy beneficjent błędnie określi swój status, LAW P zastosuje jedną z następujących możliwości:

1. Jeżeli w toku weryfikacji statusu MŚP przedsiębiorstwa zostanie stwierdzone, że jego faktyczny status jest inny, niż zadeklarowany – uniemożliwiając przyjęcie, że przedsiębiorstwo jest beneficjentem danego działania – umowa nie zostanie podpisana. Stwierdzenie powyższego na etapie realizacji projektu, spowoduje rozwiązanie umowy.
2. Jeżeli w toku weryfikacji statusu MŚP przedsiębiorstwa zostanie stwierdzone, że jego faktyczny status jest inny, niż zadeklarowany – ale jego status nadal umożliwia uzyskanie pomocy w ramach danego Działania – zastosowane zostaną alternatywne rozwiązania:
 - a. zmniejszenie poziomu dofinansowania do maksymalnej dopuszczalnej intensywności dla danej grupy MŚP, bądź
 - b. ponowna ocena wniosku o dofinansowanie, jeśli przedsiębiorca uzyskał na etapie punkty za zwiększenie wkładu własnego.

Przykład A

Przedsiębiorca złożył wniosek o dofinansowanie w ramach działania 1.3 określając swój status jako mały. Wnioskowane wsparcie wynosiło 70% wydatków kwalifikowalnych. W wyniku weryfikacji statusu stwierdzono, iż podmiot ten jest przedsiębiorstwem średnim, a maksymalny dopuszczalny poziom dofinansowania jaki mógłby uzyskać wynosi 60%. Oznacza to, że przedsiębiorcy zostaje obniżony poziom dofinansowania do maksymalnie dopuszczalnego. Sytuacja ta może mieć miejsce przed podpisaniem umowy (wówczas zostaje zmieniony poziom dofinansowania) lub w trakcie realizacji projektu (aneksowanie umowy o dofinansowanie i w konsekwencji również zmiana poziomu dofinansowania).

Przykład B

Przedsiębiorca złożył wniosek do działania 1.3 określając swój status jako mały. Jednocześnie zawniioskował o 60 % dofinansowania, co spowodowało, iż otrzymał dodatkowe punkty za zwiększenie wkładu własnego. W wyniku weryfikacji stwierdzono, iż podmiot ten jest przedsiębiorstwem średnim, a maksymalny dopuszczalny poziom dofinansowania jaki mógłby uzyskać wynosi 60%. W związku z tym punkty za obniżony poziom dofinansowania nie powinny zostać przydzielone, W takiej sytuacji wniosek o dofinansowanie wraca do ponownej oceny, w zakresie przydzielonej punktacji za podwyższony wkład własny, gdzie uwzględniana jest konieczność zmiany punktacji. W wyniku ponownej oceny i zmiany punktacji wniosek umieszczany jest na liście rankingowej zgodnie z otrzymaną liczbą punktów. Wówczas stwierdza się, czy liczba punktów jaką obecnie otrzymał projekt, kwalifikuje go do otrzymania dofinansowania. Jeżeli jest to liczba niewystarczająca to zostaje podjęta decyzja o umieszczeniu projektu na liście rezerwowej lub liście projektów odrzuconych o odmowie podpisania umowy, bądź jej rozwiązaniu jeżeli błąd ten wykryto na etapie realizacji projektu.

LAWP podkreśla, po raz kolejny, że wnioskodawcy, ubiegający się o udzielenie pomocy publicznej, biorą pełną odpowiedzialność za składane przez siebie oświadczenia.

Ponadto zaznaczyć należy, iż bezwzględnym warunkiem udzielenia pomocy publicznej, jest możliwość stwierdzenia na czyją rzecz zostanie ona faktycznie spożytkowana.

VI. Bibliografia i orzecznictwo

Uwaga: w wersji elektronicznej aktywne linki prowadzą do tekstów dokumentów i orzeczeń.

1. [Nowa definicja MŚP – Poradnik dla użytkowników i wzór oświadczenia;](#)
2. [Decyzja Komisji z dnia 7 czerwca 2006 w sprawie pomocy państwa nr C 8/2005 \(ex N 451/2004\), którą Niemcy zamierzają przyznać na rzecz Nordbrandenburger UmesterungsWerke;](#)
3. [Wyrok Sądu Pierwszej Instancji \(czwarta izba w składzie powiększonym\) w sprawie T-137/02 Pollmeier Malchow GmbH & Co. KG przeciwko Komisji Wspólnot Europejskich;](#)
4. [Wyrok Trybunału \(druga izba\) z dnia 16 grudnia 2010 r. w sprawie C-480/09 P AceaElectrabel Produzione SpA przeciwko Komisji Europejskiej;](#)
5. [Wyrok Sądu \(piąta izba\) z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie C-91/01 w sprawie Republika Włoska przeciwko Komisji Wspólnot Europejskich \(brak polskiej wersji językowej\);](#)
6. [Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 22 czerwca 2010 r. \(sygn. akt II GSK 624/10\);](#)
7. [Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 20 lipca 2011 r., sygn. akt II GSK 1380/11;](#)
8. [Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego we Wrocławiu z dnia 04 maja 2011 r. \(sygn. akt III SA/Wr 39/11\);](#)
9. [Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Lublinie z dnia 22 marca 2012 r. \(sygn. akt III SA/Lu 68/12\);](#)
10. [Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Lublinie z dnia 22 marca 2012 r. \(sygn. akt III SA/Lu 69/12\);](#)
11. [Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Lublinie z dnia 22 marca 2012 r. \(sygn. akt III SA/Lu 75/12\).](#)
12. [Komunikat komisji w sprawie egzekwowania prawa dotyczącego pomocy państwa przez sądy krajowe, Dz. Urz. UE C 85, 9.4.2009.](#)